

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 43006 3540 AA Utrecht

directie Strategie
divisie Juridische zaken

Catharijnesingel 59
3511 GG Utrecht
Postbus 43006
3540 AA Utrecht
www.nvwa.nl

AANGETEKEND

T.a.v. mr. [REDACTED]

Onze referentie
Woo 23-0308

Contact:
wooverzoeken@nvwa.nl

Datum: **VERZONDEN 22 JUN 2023**

Betreft: Besluit op Woo-verzoek 23-0308

Geachte heer [REDACTED]

Met uw verzoek van 31 maart 2023 heeft u de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit gevraagd om informatie openbaar te maken over de vergaderingen van de Kerngroep Bloembollen. U doet dit verzoek naar aanleiding van de eerdere openbaarmaking van stukken bij de Wob-besluiten over dit onderwerp. Specifiek heeft u gevraagd om:

- Agenda's, notulen, gespreksverslagen en dergelijke -dit alles in de ruimste zin des woords- van de vergaderingen van de Kerngroep Bloembollen op 10 januari 2013, 7 maart 2013 en 16 mei 2013;
- agenda's, notulen, gespreksverslagen en dergelijke -dit alles in de ruimste zin des woords- van de vergaderingen van de Klankbordgroep Bloembollen op 20 november 2012, 22 januari 2013, 19 maart 2013 en 28 mei 2013.

Op 3 april 2023 heeft bericht ontvangen dat uw verzoek in goede orde is ontvangen. Daarbij is aangegeven dat uw verzoek binnen vier weken na de ontvangst van uw verzoek wordt beoordeeld.

Op 28 april 2023 is aan u medegedeeld dat de beoordeling van uw verzoek meer tijd in beslag neemt, waardoor het me niet is gelukt om binnen vier weken op uw verzoek te antwoorden.

Wettelijk kader

Ik behandel uw verzoek als een verzoek op grond van de Wet open overheid (hierna: Woo).

Inventarisatie documenten

Op basis van uw verzoek zijn er 16 documenten aangetroffen. Deze documenten zijn opgenomen in een inventarislijst, die als bijlage bij dit besluit is gevoegd. In dit besluit wordt verwezen naar corresponderende nummers uit de inventarislijst zodat per document duidelijk is wat is besloten.

Besluit

Openbaar met uitzondering van persoonsgegevens

Ik besluit een deel van de door u gevraagde informatie openbaar te maken.

Overwegingen

Algemene overweging: openbaarheid t.a.v. een ieder

Als eerste wil ik u wijzen op het volgende.

Iedereen heeft het recht om overheidsinformatie op te kunnen vragen zonder daarbij een reden te hoeven aangeven. Dit staat in het eerste artikel 1.1 van de Woo. Dit is een belangrijk recht van de burger. Daarbij is het uitgangspunt dat overheidsinformatie openbaar is, tenzij er uitzonderingsgronden zijn die dit beperken. De uitzonderingsgronden staan in hoofdstuk 5 van de Woo. Ik moet hierbij het algemeen belang van openbaarheid afwegen tegen de belangen die de uitzonderingsgronden beschermen. In het algemeen geldt hierbij de regel dat wanneer ik informatie aan u verstrek, het openbaar is voor een ieder. De Woo is niet van toepassing op informatie die al openbaar is.

Algemene uitgangspunten bij toetsing aan de uitzonderingsgronden

De toetsing aan de uitzonderingsgronden verloopt als volgt. Eerst kijk ik of een van de uitzonderingsgronden speelt. Dat doe ik meestal per alinea, soms per zin. Vervolgens kijk ik wat voor soort uitzonderingsgrond het is. Als het een absolute uitzonderingsgrond is, mag ik de informatie niet verstrekken. Als het een relatieve uitzonderingsgrond is, moet ik een afweging maken tussen het algemene belang van openbaarheid en het specifieke belang dat de uitzonderingsgrond beschermt. Daarbij weegt het belang van openbaarheid zwaar. Als ik informatie weiger, moet ik goed motiveren waarom ik dat doe. Dat geldt nog sterker als de informatie ouder dan vijf jaar is.

Wanneer het gaat om informatie waar belangen van anderen bij betrokken zijn, moet ik hen de mogelijkheid geven om een zienswijze in te dienen. Dit betekent dat zij hun mening kunnen geven over of de informatie wel of niet openbaar gemaakt moet worden. Het is uiteindelijk aan mij om te beslissen of ik de informatie openbaar maak.

In de inventarislijst heb ik opgenomen welke uitzonderingsgronden van toepassing zijn.

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder e, van de Woo kan ik geen informatie openbaar maken als dit de persoonlijke levenssfeer schaadt en dit belang zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid. Het gaat om persoonsgegevens die (indirect) te herleiden zijn tot een persoon zoals namen, e-mailadressen, telefoonnummers en functienamen. Bij bepaalde passages uit bepaalde documenten is dit het geval. Ik vind het in dit geval belangrijk dat de

identiteit van betrokkene niet bekend wordt, omdat dit zijn of haar privacy kan schenden. Daarom maak ik deze persoonsgegevens niet openbaar. In diverse documenten staan persoonsgegevens van ambtenaren en derden. Het gaat om gegevens die herleidbaar zijn tot een persoon. Het betreft de namen van medewerkers van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en van de Bloembollen Keuringsdienst (BKD) die hadden deel genomen aan overleggen van de Kerngroep bloembollen. In het kader van goed werkgeverschap vind ik dat het belang van de privacy zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Dit ter bescherming van de privacy van de betrokken ambtenaren. De met naam genoemde ambtenaren betreffen controleurs van de NVWA. Het gaat om ambtenaren die niet zelfstandig of in mandaat namens de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit besluiten nemen ten aanzien van een bestuurlijke aangelegenheid. Ook beschikken ze niet over een bepaald gezag. Daarbij weegt mee dat het hier niet gaat om het opgeven van een naam aan een individuele burger die met een ambtenaar in contact treedt, maar om, openbaarmaking op grond van de Woo.

In casu zou het bekend worden van de gegevens van de betrokken ambtenaren betekenen dat zij kunnen worden benaderd buiten de kaders van de werkzaamheden, hetgeen zou leiden tot aantasting van hun persoonlijke levenssfeer. Aan de hiervoor genoemde omstandigheden ken ik een dusdanig gewicht toe dat het belang van openbaarmaking daarvoor moet wijken.

Wijze van openbaarmaking en publicatie

De documenten die (gedeeltelijk) openbaar worden, worden samen met dit besluit aan u toegezonden.

Plaatsing op internet

Dit besluit en de documenten die voor iedereen (gedeeltelijk) openbaar worden, worden op www.rijksoverheid.nl gepubliceerd.

Vragen

Als u vragen heeft over de afhandeling van uw verzoek, dan kunt u contact opnemen met wooverzoeken@nvwa.nl.

Voor meer informatie over de Woo-procedure, kunt u kijken op www.rijksoverheid.nl

Hoogachtend,

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
namens deze,

Mw I.J. Hokke MSc
Teamleider team Openbaarmaking & privacy

Bezwaarmogelijkheid

Als u het niet eens bent met dit besluit, kunt u binnen zes weken - na verzending van dit besluit - een bezwaarschrift indienen. Doe dit op tijd, anders kan uw bezwaarschrift niet worden behandeld. Let wel: het indienen van een bezwaarschrift schort de werking van het besluit niet op.

Bij voorkeur kunt u uw bezwaarschrift via de e-mail verzenden naar nvwabezwaarenberoep@nvwa.nl. Uw bezwaarschrift kunt u eventueel ook per post verzenden naar: **Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, divisie Juridische Zaken, team Bezwaar en Beroep**, Postbus 43006, 3540 AA Utrecht. Voor vragen met betrekking tot de bezwaarprocedure kunt u ook bellen naar het volgende telefoonnummer: 088 223 09 61.

U dient uw bezwaarschrift **ten minste** te voorzien van:

- uw naam en adres;
- telefoonnummer;
- de datum;
- het kenmerk, zaaknummer van deze brief (deze gegevens vindt u in de rechterkantlijn);
- de gronden van bezwaar;
- uw handtekening.

Zou u zo vriendelijk willen zijn om een kopie van dit besluit mee te sturen?

NB. ook indien u uw bezwaarschrift per e-mail verstuurt, dient deze te voldoen aan bovenstaande eisen. Voldoet uw bezwaarschrift niet aan deze eisen, dan wordt uw bezwaarschrift niet in behandeling genomen. Het verdient de voorkeur om uw bezwaarschrift in Pdf-formaat als bijlage toe te voegen in het e-mailbericht.

directie strategie
divisie Juridische zaken

Onze referentie 23-0308

Heeft u vragen, kijk dan op www.nvwa.nl/bezwaarenberoep.

* Als u uw bezwaarschrift in een vreemde taal opstelt en een vertaling voor een goede behandeling van het bezwaar nodig is, dient u zelf voor een vertaling van het bezwaarschrift te zorgen / If you submit your objection in a foreign language and a translation for proper handling of the objection is required, you should provide yourself a translation of the objection.

Inventarislijst 2										
	Woo-verzoek 23-0308									
nr.	onderwerp / omschrijving	Verstrekking o.g.v. de Woo								
		geheel	deels	niet	5.1.1c	5.1.1d	5.1.2f	5.1.2e	5.1.2i	5.2.1
Doc 1	aantekeningen Kerngroep Bloembollen 2012 11 13		X					X		
Doc 2	Agenda Kerngroep Bloembollen 2012 11 13		X					X		
Doc 3	Agenda Kerngroep Bloembollen 2013 01 10		X					X		
Doc 4	Agenda Kerngroep Bloembollen 2013 03 07		X					X		
Doc 5	Bijlage punt 6 Vervolg vragen gesteld vergadering van de klankbordgroep bloembollen van 19 maart 2013 inzake de analyse van de ArMV	X								
Doc 6	Bijlage punt 8 Overzicht Bemonstering Pratylenchus fallax BKD +Naktuibouw	X								
Doc 7	Bijlage punt 8 Pratylenchus in lelie	X								
Doc 8	Bijlage punt 11 concept H6 20130516Fja	X								
Doc 9	Agenda KBG Bloembollen 28052013	X								
Doc 10	Verslag KBG Bloembollen 19032013		X					X		
Doc 11	Verslag Kerngroep Bloembollen 2013 01 10 KV		X					X		
Doc 12	Agenda KBG Bloembollen 22 januari 2013		X					X		
Doc 13	Agenda KBG Bloembollen 20 november 2012		X					X		
Doc 14	Verslag KBG Bloembollen 20 november 2012		X					X		
Doc 15	Verslag KBG Bloembollen 01 oktober 2012 concept (2)		X					X		
Doc 16	AANTEKENINGEN Kerngroep Bloembollen 16 mei 2013		X					X		

Bloembollen Keuringsdienst
 Bloembollen Keuringsdienst
 NVWA TU – Fytosanitair
 NVWA TU – Fytosanitair
 NVWA TU – Fytosanitair
 NVWA Team Internationaal
 NVWA TO – Fytosanitair
 NVWA TO – Fytosanitair

(verhinderd)

(verlaat)

(vz namens)

(seerslag)

NVWA – NRC :

heeft opmaak toegepast: Nederlands (standaard)

heeft opmaak toegepast: Nederlands (standaard)

heeft opmaak toegepast: Nederlands (standaard)

Met opmaak: Tabstops: 1,5 cm, Left + 8,57 cm, Left + 13,33 cm, Left

Agenda-Notulen Kerngroep Bloembollen

13 november 2012

9.30 – 12.00 NVWA Utrecht, Catharijnesingel 59

3e verdieping Zuidvleugel, zaaltje tegenover trappenhuis

1. Opening & vaststelling agenda

heet iedereen welkom. Vergadering is tot 11:30.

2. Mededelingen

a. BKD

- 10EE plakcertificaten: legt uit dat de voorraad opraakt. Er is nu nog voorraad tot februari / maart, maar bestellen eind december. Is er dan bezwaar tegen de omwisseling een jaar uit te stellen? checkt dit bij (actie). Loopt. geeft aan dat de kerngroep geen bezwaren heeft.
- Is er bezwaar tegen als 10EE stickers verkocht worden op een cruiseboot, b.v. de Holland Amerika Lijn (onder NLse vlag). Verkocht naar Seattle, terug de boot op. zet de casus op de mail naar en (Actie). Opgelost. Gaat niet door.
- Gebruik antwoordnummer: kan dit gebruikt worden voor het versturen van de monsters. geeft aan dat dit kan, maar dat monsters wel langer onderweg zijn. KCB is bezig met het opzetten van een koeriersdienst. Het kantoor in Zwaag wordt niet meer gebruikt. Huidige werkwijze wordt daarom gehanteerd.

Met opmaak: Met opsommingstekens + Niveau: 1 + Uitgelijnd op: 1,01 cm + Tab na: 1,64 cm + Inspringen op: 1,64 cm

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Vet

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Vet

b. NVWA

- : problemen met Zuid-Afrika. Zie punt 5.

Met opmaak: Inspringing: Links: 1,01 cm

3. Verslag kerngroep overleg dd 27 09 2012

bijlage 1

vraagt of datumlijstje voor KGBB goed is; geeft aan voorkeur te hebben aan Wageningen. prikt locatie, en voorkeur start 09:00. Actiepunten:

1. in deze vorm vervallen. Geagendeerd.
2. extra exporttoets SLRSV als monitoring. Vervaring over wat is afgesproken. Achterhaald door nieuwe situatie.
3. CE geagendeerd. Nota is intern NVWA.
4. PSI instructie: [ ] geeft aan dat [ ] die gaat aanpassen. Naktuinbouw instructie, de BKD instructie is goed. Wordt aan gewerkt.
5. Landeneis Korea: nav NoI CH: alleen producten uit NL, en geen reexport Frankrijk, en dat staat er niet in. Er wordt verschillend over gedacht. Instructie dient aangepast te worden. In overeenkomst staat dat protocol is voor NL. Rest is aan de lidstaat. Er is een voorschrift nodig. [ ] checkt bij [ ]. Is er invoerverbod voor Franse lelies. Wat zijn de eisen voor andere origines. (Actie. [ ] en Actie [ ]). **Franse lelies naar Korea, en andere landen wel. Landeneis check franse bollen en andere herkomst.**

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Vet

- 4.6. product of Holland: [ ] zag dat er teksten op staan. IL bollen naar USA via NL. Actie [ ] tekst opstellen voor agendapunt volgend KGBB. [ ] en [ ] overlegt met roman. **Geen verdere actie, lagere prioritering.**

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Vet

4. Organismen

a. Ter bespreking: ArMV

Stand van zaken extra toetsing / Laatste versie bemonsteringsinstructie ter info Aanpak toekomst

Laatste versie bemonsteringsinstructie ter info bijlage [ ] legt uit wat de stand van zaken is, en [ ] vult aan. Oogst 2011 is klaar. Oogst 2012 is vollop bezig, inclusief de exporttoets. Er is gestart met de PCR toets voor invriezen. De bemonsteringsinstructie is ter info, niet ter goedkeuring door de NVWA. Er wordt bemonsterd uit 4 kratten. 240 bollen voor Elisa; 120 bollen voor PCR, wat kan ivm gevoeligheid en betrouwbaarheid. [ ] geeft aan dat je wel met een heel andere steekproef te maken hebt. [ ] geeft aan dat dit in 2006 / 2007 is afgesproken. [ ] legt uit dat Anthos veel vragen heeft gesteld, en dat n.a.v. overleggen vanaf mei 2012 nog vervolgoeverleg zal plaatsvinden. [ ] geeft aan dat deze 240 Elisa = 120 bollen voor PCR dan moet worden meegenomen. [ ] zegt dat het nemen van een monster anders is dan hoeveel uit het monster getoetst wordt. [ ] zegt dat het besproken is, nog niet afgesproken. [ ]: wat betekent dit over betrouwbaarheid e.d. en wat vinden de BKD en de NVWA daarvan? ivm de hele ArMV discussie is het goed helderheid te krijgen aan de grondslag van wat toen is afgesproken, en om e.e.a. te bespreken en af te spreken.

Actie: [ ] maakt afspraak met BKD en NRC ivm 240 Elisa / 120 PCR.

Afgestemd.

Aanpak toekomst: het is de bedoeling alles met één toets te kunnen doen. [ ] vraagt de KGBB voor ideeën. [ ]: basis is dat er getoetst wordt. [ ] zegt: met toetsen ondervang je 'gedrag' niet. Toets na oogst is ook niet waterdicht. Er ontstaan nog steeds 'melanges'. Richting sector is duidelijk nodig dat tracking en tracing nodig is; dat voor export naar China bepaald gedrag nodig is. Bij Japan is gedrag minder van invloed, maar het gebeurt daar ook. Exporteurs door te tekenen houden zich aan de voorwaarden, en daarbij ook het beestje bij de naam te noemen en dat hierop toezicht wordt gehouden. Bij niet voldoen aan de voorwaarden, kan niet naar China geëxporteerd te worden. [ ]: aan de toetskant dien je e.e.a. op orde hebben. Inderdaad, daarnaast op basis van signaleringen buitendienst en BKD, ondanks dat dit niet de praktijk van alledag is, dient getracht te worden dit soort incidenten te laten raken bij de diegenen die laakbaar gedrag hebben. Geldt voor alle organismen. Het geldt voor alle landen waarvoor speciale programma's gelden, naast de basiseisen. De sector is zich ervan bewust, maar dit toont niet in gedrag. Kunnen diegenen met

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Vet

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Vet

goed gedrag beloont worden, en diegenen zonder goed gedrag bestraffen? Bedrijf bij besmetting niet-geschikt verklaren, of verhoogd toezicht? Over de ideeën moet doorgepraat worden over cultuur- en gedragsverandering te bereiken om garantiestelling van Nederland naar bepaalde landen te kunnen blijven geven. Er zijn wel handvatten voor om dit te bereiken. **Actie:** [redacted] agendeert het onderwerp voor de volgende KGBB voor een voorstel bij de KBG. **Check en schrap.**

b. Ter bespreking: SLRSV aanpak toetsing n.a.v vondst en NOI bijlage 2
Ook dit een O, en ook niet in bollen.

Hoe regelen we dit in

Er zijn notificaties uit CH, en er is een vondst in bollen in de liliesurvey 2012. Zie ook verslag CH, samenvatting [redacted].

Wat is er nodig

Er is een toets nodig nu, op basis van het CH protocol. Zie voorstel toetsing [redacted] r [redacted] [redacted] legt uit dat de bevoegdheid nodig is, en per wanneer dit geïmplementeerd kan worden. [redacted] geeft aan de validatie per 1 december kan, [redacted] kan dit pas per 1 april inregelen. [redacted] moet de tijdelijke bevoegdheid voor validatie goedkeuring, dit is in voorbereiding. CH wil de toets per direkt ingevoerd hebben. [redacted] vraagt de BKD per wanneer dit kan. BKD vraagt de tijd om het in het lab en administratief in te regelen, en per 1 januari 2013 van start te gaan, en dit aan CH te communiceren. Discussie over toetsen van ingevroren lilies, en wat de NVWA besluit over wat er vanaf oogst 2012 getoetst dient te worden. BKD geeft voorkeur aan 1 januari 2013. Opties: partijen die nu alleen op ArMV getoetst zijn, exporteren naar CH. Of alleen op ArMV en SLRSV getoetste partijen exporteren. Dit is aan de NVWA om te communiceren, want de rijdende trein oogst 2012 is volop gaande. BKD vraagt om een overgangseizoen. Komend exportseizoen is vanaf dec 2013! Te bespreken is: bemonsteren vanaf een bepaalde datum, en wat er voor bemonsterd is, separaat toetsen op SLRSV (BKD heeft [redacted] vat samen: huidige exportseizoen dient te voldoen aan SLRSV eis van CH. BKD: sector zal zich afvragen waarom we dit niet eerder hadden kunnen inregelen en communiceren. [redacted] adviseert een stappenplan voor de communicatie. [redacted] vraagt waarom de samenvatting van [redacted] niet direkt gecommuniceerd is. [redacted] zegt dat het de gewoonte is dit eerst te bespreken. [redacted] zegt dat het verslag niet integraal verstuurd kon worden, en dat het gewoon is de samenvatting met de afspraken eerst te bespreken. Dan heb je maar een korte pijn voor de sector. PCR is niet beschikbaar, dus de vroege zendingen kunnen niet weg naar CH, omdat de Elisa toets een 'riepingstijd' heeft van 6 weken. Toetsing loopt nu 1 ½ à 2 weken. CH eis per 1 nov wordt 13 nov. **Actie:** aanvulling op tarievenlijst bij PAV ([redacted] indienen per omgaande. **Is niet meer nodig, omdat het geen fytosanitaire zaak is (besluit PAV).** BKD heeft het tarief gepubliceerd, en is gemeld aan PAV, maar PAV hoefde het niet goed te keuren. Het is de BKD nu duidelijk wat wel fytosanitair is (discussie over interpretatie is gekoppeld aan tarieven Plantkeur e.d.).

Communicatie naar sector

Actie: [redacted] stelt brief communicatie op voor SLRSV export toets oogst 2012. **Afgehandeld.**

c. Ter informatie: PIAMV toelichting [redacted]

Stand van zaken: 7200 leliemonsters zijn getoetst (verplicht voor vermeerderingsmateriaal), 3800 ha totaal, 3300 ha lolie getoetst. 70% is 0. 15% max 1%, 15% boven de 1% besmetting. Gelijke cijfers als 2011, behalve het ontbreken van uitslagen boven de 10%. De reden hiervoor is onbekend. VK

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Vet

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Vet

Met opmaak: Inspringing: Links: 1,01 cm

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Vet

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Vet

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Vet

Met opmaak: Inspringing: Links: 1,01 cm

heeft problemen in de broeierij en is een PRA aan het opstellen. NL heeft een pestreport die geupdate moet worden. VK vraagt om informatie, maar in KBG heeft sector aangegeven dat dit in de regiegroep wordt aangekaart. Pestreport: het is present, of genuanceerd; en is data nodig en daarmee samenwerken met het VK. [ ] meldt in regiegroep dat het bij de NVWA besproken is. Het concept pest report wordt in de KBG weer geagendeerd.

d. Ter bespreking en goedkeuring: AM instructies bijlagen volgen
[ ] meldt dat [ ] (AM dossier) dat aanvullende opmerking nodig zijn. Daarom wordt voorgesteld dit eerst nog bilateraal met [ ] te bespreken. [ ] zegt dat dit in 2011 al in overleg met [ ] is aangepast, en de BKD werkt volgens deze AM instructies. Opmerkingen [ ] betreffen de aanpassing Fytorichtlijn. Na 2011 is geen formele reactie NVWA gekomen. [ ] vraagt KGBB of de AM instructies nu besproken kunnen worden ter goedkeuring. Er is 1 casus van splitsen geweest in 2012. Regel is dat er niet gesplitst wordt. De vergadering gaat akkoord met de instructies. **Besluit. Opmerking / Actie:** [ ] overlegt met BKD en [ ] wat hierna nog aangepast moet. **Actie:** [ ] maakt in verslag besluitenlijstje. **Uitvoeren. Nieuwe actiepunten.**

e. Ter bespreking: [ ] onderzoek [ ] / [ ]) bijlage 4
[ ] excuseert zich voor route richting BKD van dit onderwerp. NVWA verzoekt de BKD of hun inspecteurs bij aantreffen van deze bacterie / symptomen, net als in aardappelsector, monsters naar de NRC op te sturen, en wat er voor geregeld dient te worden. **Actie:** [ ] doet voorstel van monsterinstructie. **Loopt. Af van actiepuntenlijst.**

f. Ter bespreking: PSTVd in Dahlia bijlage 5
[ ] zegt dat Naktuinbouw in opdracht van BKD is onderzocht, en mogelijk positief is. Formele route via NRC is nodig ter officiële bevestiging. Dat is niet gelukt (NRC negatief, Naktuinbouw positief). Ivm status PSTVd is vervolgonderzoek naar de partij wel nodig. [ ] vraagt KGBB hoe verder te handelen. [ ] stelt voor dat verzoeken over bemonstering door "derden" via [ ] moeten lopen. Zie punt 7. **Actie:** [ ] start traceringsonderzoek, ondanks ontbreken van officiële bevestiging. [ ] levert informatie aan [ ]. **Tracering uitaevoerd en nieuwe bemonstering in 2013 is uitaezet. Afvoeren.** Bemonstering is nog mogelijk, maar partij is niet vastgelegd. De beperking is opgeheven door de BKD. Verwachting tracering: definitieve bevestiging status partij m.b.t. PSTVd, en mogelijke route van besmetting.

g. Data survey [ ]: resultaten survey Lilium
Zie ook 4b. in kader van Fytobewaking. BKD inspecteurs zijn ingehuurd om inspecteurs NVWA te helpen met de monsternames. SLRSV, PIAMV zijn besproken. TRV: het komt meer dan minimaal aanwezig. Dit heeft consequenties voor de garantiestelling. Augustaziek in tulp geeft wel symptomen, maar TRV in lelie niet. Onduidelijk is wat de uitslag 2012 is in verhouding tot eerdere jaren. BKD geeft aan dat er geen wijziging in werkwijze zal komen, omdat TRV symptoomloos is. Het kan gevolgen hebben voor export naar een aantal landen. Het is aanwezig in Lelies, maar BKD heeft de laatste jaren geen visuele symptomen gevonden. [ ] schat in dat er NoI's kunnen komen, en dat wellicht toetsing geeist

Actie: [ ] agendeert dit voor volgend KGBB hoe om te gaan met deze vondst en andere vondsten en hoe er mee om te gaan, b.v. informeren NRC dat het in de Fytobewaking meegenomen moet worden om er kort op te blijven zitten.

5. ter bespreking: Permits 3^e landen en invulling gestelde eisen (toelichting [ ])

Met opmaak: Inspringing: Links: 1,01 cm

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Vet

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Vet

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Vet

Met opmaak: Inspringing: Links: 1,01 cm

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Vet

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Vet

Met opmaak: Inspringing: Links: 1,01 cm

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Vet

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Met opmaak: Inspringing: Links: 1,01 cm

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Vet

Betreft Zuid-Afrika, Israel. [ ] legt uit dat het met name gaat om testen geest door het land van bestemming, en of NL dat op een andere manier kan garanderen. [ ]: basis is te voldoen aan eis van het land, tenzij het gemotiveerd anders kan, zonder moddermannen te creëren. [ ]: er zijn twee lijnen: casus Iris – D. destructor SA. En "country of production is free from". Keuzes in permit zijn niet praktisch uitvoerbaar. Reactie: bollen kunnen niet weg, of men voldoet, en toetst. Als er niet getoetst kan worden, kan er niet geëxporteerd worden. Afgave IVI dient met TO Fyto te overleggen welke dekking gegeven kan worden. Tevens loopt lab er uitvoeringstechnisch tegen problemen aan. Exporteur kan terug naar de importeur gaan om aan te geven dat NL niet aan de eis kan voldoen. Meestal is die stap al gemaakt. Kan Internationaal contact met SA opnemen. Vraag over tested / inspected in voorgaande jaren, en dat SA strenger is geworden (eis tested, verklaring inspected: zendingen vast). De NVWA dient deze discussie te voeren met het bedrijfsleven. Agenderen KBG (**actie** [ ], **afgehandeld** [ ]) tussensmaak: "op eigen risico" bijschrijving aanpassen, maar die heeft niet de voorkeur. Geen modderman, wat we verklaren, moet kunnen. NVWA stelt dat getest dient te worden. BKD reageert dat er geen test is. Als toch export gewenst is, dient met SA overlegt te worden ahv casus: voor de eisen heeft NL geen testen voor gevraagde virustesten. Voor aaltjes bereik je vaak wel dezelfde resultaat visueel, dan met test. Permits zijn niet consequent. [ ] vreest voor de reactie van SA dat voor alles toets wordt geest. Gedachtengang sector dient te veranderen dat landen eisen stellen, waar bollenteelt aan dient te voldoen. Punt wordt aan sector voorgelegd om aan te kunnen geven wat zij willen.

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Vet

6. ter bespreking: Re-export van bloembollen uit 3^e landen. (toelichting

[ ] r/ [ ]) heeft met [ ] overlegt over import zonder bijschrijving op FC, en bij re-export (TR, NO b.v.) vragen de bijschrijving op Model 20, of het originele certificaat. BKD verzoekt praktische oplossing in landeneis wat op M20 verklaart kan worden bij import derde land. [ ] zegt dat dit voor zaaizaden ook geldt. Exporteurs NL vragen aan derde land de bijschrijvingen te zetten voor reexport, want dat kan voor de Fytorichtlijn. Er was daar ook een overgangsregeling, maar die is Actie: instructie zaaizaden overnemen voor bloembollen. Chili begrijpt nu dat voor reexport meer verklaringen nodig heeft, en land moet daar ook aan meewerken. **Actie** [ ]: Vragen KBG dit te communiceren met sector, en problemen te melden. **Check en laten staan. Zie** [ ], **Chili is voorbeeld. Voor zaaizaden wordt dit al gedaan.**

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Vet

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Vet

7. ter bespreking: Route van vragen vanuit NRC (voorbeeld: Crocus Erwinia)

[ ] legt uit hoe het nu gaat. Dit gaat tussen het BKD lab en het NRC. [ ] stelt voor dat alles mbt inspecties en monsters ect moet via [ ] en [ ] als het technisch lab is, via [ ] en [ ], dan wel rechtstreeks. **Besluit.**

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Vet

8. Client export

Ter bespreking: Stand van zaken implementatie, Toelichting [ ] en [ ]: testen ligt stil vanwege technische problemen aan NVWA kant (regie [ ]). Nota van [ ] met de contouren is met [ ] besproken, en dat is doorbesproken en opgewerkt door [ ]. NVWA dient dit af te ronden, en de BKD dient de CBB-dekkingen daarop aan te passen. [ ] weet hiervan af. BKD zal [ ] verzoeken de perikelen nog niet te delen met de achterban. **Actie** [ ] nota definitief maken. **Traject loopt. Nota van belang als naslagwerk. Actie aanvullen met: lijst afmaken.**

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Vet

9. Ter bespreking: Internationaal, ontwikkelingen etc

bijlage volgt

Terugblik bezoek Chinese delegatie en afspraken hieruit

Zie ArMV, SLRSV, SA. Bilateraal overleg Japan is goed gegaan.

10. Ter bespreking: Voorstel Risicogebaseerde importinspecties bijlage 6
 vervolg vorige keer: aanpak 2013 en aanvulling verpakkingshout

BKD: sector is niet enthousiast om dit anders in te vullen. Met [ ] bespreken, die wil huidige werkwijze hanteren om geen verzwarende te krijgen [ ] verbaasd zich over de houding van de sector. NVWA dient vanuit EU verantwoordelijkheid om geen nieuwe risico NL / EU binnen te laten komen. Want NVWA ziet het risico wel. [ ] r: je kan het mes niet op de keel van de sector zetten. Als de houding NVWA zo is, verwacht [ ] zeer veel weerstand in de sector. Vanwege maatregelen die genomen worden die niet op basis van Fytorichtlijn of anders gericht zijn om te nemen. Daar heeft de sector nog nooit problemen mee gehad. Als NVWA hebben we hier een rol in. [ ] zal "dit stuk" schrijven. BKD zoekt de verankering om tegen de sector te kunnen aangeven, hoe dit te gaan doen. Dit is ook de wens voor zaden, en ook wens van TO Fyto. Verpakkingshout zou ook meegenomen moeten worden standaard in inspecties. TO-Fyto [ ] heeft hier ook ideeën over m.b.t. toezicht en handhaving bij import.

Actie [ ]: uitwerken Voorstel risicogebaseerde importinspectie bloembollen.

Blijft staan. [ ] verwittigen.

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Vet

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Vet

11. ter bespreking: opstellen fyto-signalering 2012: proces bespreken
niet besproken.

[ ] vraagt hoe het met het jaar 2011 is verlopen. Actie [ ]: agenderen, inclusief de evaluatie 2011. [ ] fyto-signalering 2012 wordt nu anders opgezet, klaar vóór de zomer, en andere indeling voor betere toegankelijkheid en bruikbaarheid.

Actie: [ ] en [ ] vragen de tekst Bloembollen 2011 aan Knippels toe te zenden als concepttekst voor 2012.

heeft opmaak toegepast: Lettertype: Vet

12. Klankbordgroep ter info

- Concept verslag Klankbordgroep Bloembollen dd 1 okt 2012 bijl. volgt
- Concept Agenda KBG BB 20 november 2012. bijlage volgt

Agenda wordt aangevuld met wat in deze vergadering is besproken.

13. Rondvraag

[ ] neemt het besprokene m.b.t. PIAMV in dit KGBB mee naar de regiegroep PIAMV.

Met opmaak: Inspringing: Links: 0,5 cm

14. Volgende kerngroep bijeenkomsten Bloembollen

donderdag 10 januari 2013, 9.30-12.30, Wageningen Coloradozaal, uitnodiging en agenda volgt. Start 09:00.

donderdag 7 maart 2013, 9.30-12.30, Wageningen of Lisse

donderdag 16 mei 2013, 9.30-12.30, Wageningen of Lisse

Ter informatie:

Voorlopige data Klankbordgroep Bloembollen:

Dinsdag 20 november van 14.00 – 16.30 uur Utrecht, Boardroom 44

Dinsdag 22 januari van 14.00 – 16.30 uur Utrecht, vergaderzaal 0.37 noord

Dinsdag 19 maart van 14.00 – 16.30 uur Utrecht, vergaderzaal 0.37 noord

Dinsdag 28 mei van 14.00 – 16.30 uur Utrecht, vergaderzaal volgt

eind september van 14.00 – 16.30 uur plaats en vergaderzaal volgt.

15. Sluiting vergadering. [REDACTED] sluit de vergadering om 11.42am.

Bloembollen Keuringsdienst
Bloembollen Keuringsdienst
NVWA TU – Fytosanitair
NVWA TU – Fytosanitair
NVWA TU – Fytosanitair
NVWA Team Internationaal
NVWA TO – Fytosanitair
NVWA TO – Fytosanitair

(vz namens)
(secr)

Agenda Kerngroep Bloembollen

13 november 2012

9.30 – 12.00 NVWA Utrecht, Catharijnesingel 59

3e verdieping Zuidvleugel, zaaltje tegenover trappenhuis

1. Opening & vaststelling agenda

2. Mededelingen

- a. BKD
- b. NVWA

3. Verslag kerngroep overleg dd 27 09 2012

bijlage 1

4. Organismen

a. Ter bespreking: ArMV

Stand van zaken extra toetsing

Aanpak toekomst

Laatste versie bemonsteringsinstructie ter info

bijlage

b. Ter bespreking: SLRSV aanpak toetsing n.a.v vondst en NOI

bijlage 2

Hoe regelen we dit in

Wat is er nodig

Communicatie naar sector

c. Ter informatie: PIAMV toelichting

d. Ter bespreking en goedkeuring: AM instructies

bijlagen volgen

e. Ter bespreking: Dickeya onderzoek (/)

bijlage 4

f. Ter bespreking: PSTVd in Dahlia

bijlage 5

5. ter bespreking: Permits 3^e landen en invulling gestelde eisen (toelichting [redacted]/[redacted])

6. ter bespreking: Re-export van bloembollen uit 3^e landen. (toelichting [redacted]/[redacted])

7. ter bespreking: Route van vragen vanuit NRC (voorbeeld: Crocus Erwinia)

8. Client export

Ter bespreking: Stand van zaken implementatie, Toelichting [redacted] en [redacted]

9. Ter bespreking: Internationaal, ontwikkelingen etc bijlage volgt
Terugblik bezoek Chinese delegatie en afspraken hieruit

10. Ter bespreking: Voorstel Risicogebaseerde importinspecties bijlage 6
vervolg vorige keer: aanpak 2013 en aanvulling verpakkingshout

11. ter bespreking: opstellen fytsignalering 2012: proces bespreken

12. Klankbordgroep ter info

- Concept verslag Klankbordgroep Bloembollen dd 1 okt 2012 bijl. volgt
- Concept Agenda KBG BB 20 november 2012. bijlage volgt

13. Rondvraag

14. Volgende kerngroep bijeenkomsten Bloembollen

donderdag 10 januari 2013, 9.30-12.30, Wageningen Coloradozaal

donderdag 7 maart 2013, 9.30-12.30, Wageningen of Lisse

donderdag 16 mei 2013, 9.30-12.30, Wageningen of Lisse

Ter informatie:

Voorlopige data Klankbordgroep Bloembollen:

Dinsdag 20 november van 14.00 – 16.30 uur Utrecht, Boardroom 44

Dinsdag 22 januari van 14.00 – 16.30 uur Utrecht, vergaderzaal 0.37 noord

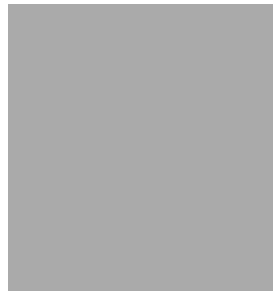
Dinsdag 19 maart van 14.00 – 16.30 uur Utrecht, vergaderzaal 0.37 noord

Dinsdag 28 mei van 14.00 - 16.30 uur Utrecht, vergaderzaal volgt

eind september van 14.00 – 16.30 uur plaats en vergaderzaal volgt.

15. Sluiting vergadering

Bloembollen Keuringsdienst
Bloembollen Keuringsdienst
NVWA TU – Fytosanitair
NVWA TU – Fytosanitair
NVWA TU – Fytosanitair
NVWA Team Internationaal
NVWA TO – Fytosanitair
NVWA TO – Fytosanitair

Agenda Kerngroep Bloembollen

10 januari 2013

9.00 – 11.00 NVWA Wageningen, Coloradozaal

1. Opening & vaststelling agenda
2. Mededelingen
3. Verslag en actiepunten kerngroep overleg dd 13 11 2012
4. Agendapunten BKD, toelichting
Ter bespreking
  1. AM.
    1. Wat draagt de NVWA uit als vigerend beleid fytorichtlijn of bestrijdingsrichtlijn?
    2. Splitsen van partijen. BKD staat dit niet toe op basis van AM-protocol van de NVWA. NVWA staat splitsen wel toe. Voorstel BKD:
      1. BKD meldt alle situaties van gedeeltelijke teelt op niet-AMvrije percelen aan de NVWA;
      2. NVWA beoordeelt, staat wel/niet splitsing toe en houdt hier toezicht op.
      3. BKD wordt geïnformeerd over besluit NVWA en past eventueel gegevens aan in databse.
  2. Aanvullen uitvoeringsprotocol China voor lelie, met:
    1. Toetsen bij lelie bij export.
    2. Toetsen op SLRSV naast ArMV.
  3. Klasse 'Alleen bestemd voor eindgebruik in Europa'
    1. Verzoek om in kerngroep te melden. Gaat om relatie met plantenpaspoort
    2. BKD heeft in 2012 de klasse 'afgekeurd' gewijzigd in 'Alleen bestemd voor eindgebruik in Europa'.
    3. Klasse van toepassing als partij niet voldoet aan laagste kwaliteitsnorm.
    4. Klasse en normen niet gewijzigd, alleen is vervoerbewijs vervallen en hiervoor in de plaats vermelding op leveringsnota door teler, met toezicht door BKD

5. Klasse geldt **niet** bij aantreffen quarantaineaantasting. Hiervoor gelden de maatregelen die eerder in kerngroep zijn goedgekeurd.

5. ArMV en SLRSV toetsing lelies

Ter bespreking:

1. Stand van zaken
2. Bevoegdheden BKD
3. Details toetsing en bespreking huidige werkwijze

6. Client export

Ter bespreking: Stand van zaken implementatie

7. Ter bespreking: Internationaal, ontwikkelingen etc

8. Rondvraag / Wvttk

9. Sluiting

Ter info

Volgende kerngroep bijeenkomsten Bloembollen

donderdag 7 maart 2013, 9.30-12.30, Wageningen, Coloradozaal

donderdag 16 mei 2013, 9.30-12.30, Wageningen, zaal volgt

Ter informatie:

Voorlopige data Klankbordgroep Bloembollen:

Dinsdag 22 januari van 14.00 – 16.30 uur Utrecht, vergaderzaal 0.37 noord

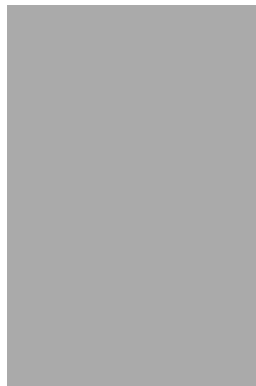
Dinsdag 19 maart van 14.00 – 16.30 uur Utrecht, vergaderzaal 0.37 noord

Dinsdag 28 mei van 14.00 - 16.30 uur Utrecht, vergaderzaal volgt

Eind september van 14.00 – 16.30 uur plaats en vergaderzaal volgt.

Eind november van 14.00 – 16.30 uur plaats en vergaderzaal volgt

Bloembollen Keuringsdienst
Bloembollen Keuringsdienst
NVWA TU – Fytosanitair
NVWA TU – Fytosanitair
NVWA TU – Fytosanitair
NVWA Team Internationaal
NVWA TO – Fytosanitair
NVWA TO – Fytosanitair
NVWA NRC
NVWA BuRO

Agenda Kerngroep Bloembollen 7 maart 2013

10.00 – 12.30 BKD Lisse

1. Opening & vaststelling agenda
2. Mededelingen
3. Verslag en actiepunten kerngroep overleg dd 13 11 2012 (bijlage)
4. Organisme gerelateerd
  - a. Stengelaaltje: protocol en updaten informatiepakket ter bespreking (bijlage)
  - b. Virussen, stand van zaken
  - c. Pratylenchus ivm bezoek china en voorbeeld casus
5. Internationaal
  - Replacements Japan
  - Rusland
  - Belgische lelies naar Japan
  - Eisen Taiwan
  - Layout certificaten & klikpotten Japan

  - overige zaken internationaal
6. Procedure bij specifieke landeneisen waar niet direct aan voldaan kan worden.
Hoe gaan we hier mee om en zijn er alternatieven. Eis is bijv inspectie op specifiek organisme gedurende groeiseizoen, terwijl dit niet specifiek wordt bekeken. (Alternatief kan dan zijn bijv: organisme komt niet voor in NL)
7. China Protocol

Implementatie China protocol per gewas: ter bespreking(bijlage)

8. Instructies, nieuw en gewijzigd, ter bespreking en goedkeuring (15 bijlagen)
  - a. FY-AL-202 Goedkeuren BKD documenten door NVWA versie 007
  - b. KE-AZ-101 Stengelaaltje in bloembolgewassen versie 010
  - c. PP-AL-201 Controleren aanwezigheid plantenpaspoort en leveranciersdocument v 7
  - d. EI-AL-102 versie 008
  - e. EI-AL-202 versie 005
  - f. EI-AL-203 versie 002
  - g. EI-AL-401
  - h. EI-BA-303 versie 009
  - i. EI-BZ-201 versie 005
  - j. EI-BZ-202 versie 006
  - k. EI-BZ-203 versie 005
  - l. EI-BZ-204 versie 009
  - m. EI-BZ-207 versie 004
  - n. EI-BZ-209
  - o. EI-BZ-210

9. Lijst contactpersonen BKD-NVWA

Zie bijlage, deze moet door beide organisaties up to date gemaakt worden.

10.

Client export

Ter bespreking: Stand van zaken implementatie

C

11. Rondvraag / Wvttk

12. Sluiting

Ter info

Volgende kerngroep bijeenkomsten Bloembollen

donderdag 16 mei 2013, 9.30-12.30, Wageningen, zaal volgt

Ter informatie:

Voorlopige data Klankbordgroep Bloembollen:

Dinsdag 19 maart van 14.00 – 16.30 uur Utrecht, vergaderzaal 0.37 noord

Dinsdag 28 mei van 14.00 - 16.30 uur Utrecht, vergaderzaal 0.37 noord

Eind september van 14.00 – 16.30 uur plaats en vergaderzaal volgt.

Eind november van 14.00 – 16.30 uur plaats en vergaderzaal volgt

Aan: Klankbordgroep bloembollen 28 mei 2013
 Van: BKD/PK
 Betreft: Vervolg vragen analyse ArMV-toetsingen lelie 2011-2012
 Datum: 14 mei 2013

---

1. Inleiding

In de vergadering van de klankbordgroep bloembollen van 19 maart 2013 is op basis van de presentatie van de BKD inzake de analyse van de ArMV-toetsingen lelie een aantal vervolgvragen gesteld.

Hieronder zijn deze vragen beantwoord.

De vragen 2.1, 2.2, 2.3 en 2.4 zijn gesteld op basis van teelttoetsingen 2011 en 2012 en exporttoetsingen 2012. Deze vragen zijn beantwoord op basis van de teelttoetsingen 2011 en teelttoetsingen 2012 en partijen die in beide jaren zijn getoetst (1.520 partijen).

2. Antwoorden per vraag

2.1 Zijn er leliecultivars waarbij in de teelttoetsingen 2011 én 2012 géén ArMV is aangetoond?

In teelttoetsen 2011 en 2012 zijn 162 cultivars getoetst, bij 1.520 partijen.

Groep	Aantal cultivars nul	Aantal partijen nul
Alle cultivars (162)	136 (84%)	609 (40%)
Cultivars ≥ 10 partijen getoetst (totaal = 28 bedrijven)	14 (50%)	

2.2 Zijn er partijen lelie, ongeacht de cultivar, waarbij in de teelttoetsingen 2011 én 2012 géén ArMV is aangetoond?

Bij 1.405 partijen van in totaal 1.520 in beide jaren getoetste partijen wordt geen ArMV aangetoond (92,4%).

2.3 Zijn er teeltbedrijven met partijen waarbij in de teelttoetsingen 2011 én 2012 géén ArMV is aangetoond?

In teelttoetsen 2011 en 2012 zijn monsters getoetst van 149 bedrijven.

Groep	Aantal bedrijven nul	Aantal partijen nul
Alle bedrijven (149)	101 (68%)	768 (50,5%)
Bedrijven ≥ 10 partijen getoetst (totaal = 57 bedrijven)	38 (66,7%)	

2.4 Zijn er teeltregio's waar partijen zijn geteeld waarbij in de teelttoetsingen 2011 én 2012 géén ArMV is aangetoond?

In teelttoetsen 2011 en 2012 zijn 1.520 monsters getoetst van 149 bedrijven, geteeld in 183 plaatsen in Nederland.

Groep	Aantal plaatsen nul	Aantal partijen nul
Alle plaatsen (183)	137 (75%)	724 (47,6%)
Bedrijven ≥ 10 partijen getoetst (totaal = 49 bedrijven)	23 (47%)	335 (van de 946 partijen)

De plaatsen met in beide jaren teelttoetsuitslag 0 liggen in Noord-Holland, Limburg, Gelderland, Drenthe, Overijssel, West-Brabant en Friesland.

2.5 Inzake de exporttoetsingen 2012 met een toetsingsresultaat hoger dan 1%

ArMV.

- Teelt de teler in 2012 van dezelfde cultivar meerdere partijen?
In totaal is bij exporttoetsingen 2012 in monsters van 28 partijen meer dan 1% ArMV aangetoond. In 27 situaties telen de telers meerdere partijen van de betreffende cultivar.
- Zijn van de andere partijen in 2011 en/of 2012 plantgoedmonsters getoetst op ArMV?
Toetsing in 2011: 19 maal ja
Toetsing in 2012: 17 maal ja.
- Als het antwoord op b ja is, wat is dan het toetsingsresultaat.
Resultaten zijn samengevat in onderstaande tabel. Als meerdere partijen van één cultivar getoetst, alle uitslagen hieronder vermeld.

ELISA-%	2011	2012
0	7	11
0,4	2	3
0,8	3	2
1,0-2,0	4	2
2,1-3,0	3	1
3,1-4,0	2	0
4,1-5,0	1	0
59	1	0
Totaal	23	19

3. Conclusies

- Gezien de antwoorden op de gestelde vragen bieden de toetsuitslagen van partijen, zoals vermeld onder 2.2, aanknopingspunten voor herbeoordeling van de verplichte toetsing van partijen plantgoed/schubbollen.

Uitslag	(Alles)

Aantal van Monsterno	KD		
Gewas	BKD BB	BKD VP	Eindtotaal
Astilbe		2	2
Convallaria		2	2
Delphinium		1	1
Dicentra		1	1
Hemerocallis		10	10
Heuchera		1	1
Hosta		2	2
Iris ensata		1	1
Iris louisiana		1	1
Iris siberica		4	4
Lilium	78		78
Paeonia		2	2
Rudbeckia		1	1
Sidalcea		1	1
Trollius		1	1
Veronica		1	1
Eindtotaal	78	31	109

04855171	Hemeroc: Custard Candy	1 Pratylenchus fallax, 9 Pratylenchus penetrans
4471950	Convallar majalis	440 Pratylenchus fallax
4881853	Hemeroc: Free Wheelin	5 Pratylenchus fallax.
4881888	Veronica Baby Doll	540 Mel spp., 390 Mel hapla, 360 Pratylenchus fall:
4881861	Iris setos: Baby Blue	590 Pratylenchus fallax
4881845	Hemeroc: Christmas is	68 Pratylenchus fallax
4881896	Veronica Fairy Tale	82 Mel spp, 113 Mel hapla, 57 Pratylenchus fallax
4881871	Geraniurr Sandrine	9 Meloidogyne hapla, 3 Pratylenchus fallax,
4353794	Convallar majalis	Pratylenchus fallax
04814044	Iris ensata	Pratylenchus fallax
04407385	Sidalcea	Pratylenchus pen + fallax

ax

Aan: Klankbordgroep bloembollen 28 mei 2013
Van: BKD/NVWA
Betreft: Pratylenchus lelie
Datum: 14 mei 2013

---

1. Inleiding

In de vergadering van de klankbordgroep bloembollen van 19 maart 2013 is mede in het licht van het komend bezoek van de Chinese delegatie afgesproken om de kennis over Pratylenchus in lelie op een rij te zetten. In de afgelopen tijd zijn verschillende monitoringen door de BKD uitgevoerd in opdracht van de NVWA.

2. Kennis over Pratylenchus in lelie

- a. Uit de resultaten van grondbemonsteringsonderzoek van BLGG blijkt dat Pratylenchus penetrans algemeen voorkomt in percelen in Nederland.
- b. Bij intensieve visuele beoordelingen van leliewortels van partijen die waren aangemeld voor partij-inspecties heeft de BKD geen lesies waargenomen.
- c. Bij analyse van deze visueel beoordeelde wortels door het NRC zijn de volgende Pratylenchus-soorten en frequentie aangetroffen: zie bijlage.

1 Bloembollen

1.1 Inleiding

De fytosanitaire inspecties van bloembollen hebben een bijzondere context. Er is sprake van bodemgebonden teelt in de volle grond, wat specifieke verspreidingsrisico's met zich meebrengt. Er is sprake van verscheidene bloembollensoorten met deels hun eigen problematiek van ziekten en plagen. Tegelijkertijd vinden Nederlandse bloembollen een wereldwijde afzet. Deze combinatie van factoren brengt een grote uitdaging met zich mee voor de sectororganisaties, BKD en de NVWA.

In 2012 stonden met name de virussen in leliebollen in de schijnwerpers. In afspraken met China was in 2010 geregeld dat door plantgoedtoetsing aan de eisen van China kon worden voldaan. In een monitoringonderzoek bleek echter dat er toch leliebollen besmet waren met het *Arabidopsis Mozaiek Virus* (ArMV). Later in 2012 bleek dat *Strawberry Latent Ringspot Virus* (SLRSV) ook in leliebollen voorkwam. Beide gevallen zorgden ervoor dat het invoeren van een specifieke toets voor de export naar China noodzakelijk werd.

De vrijwaring voor de bodemgebonden organismen is in beginsel gebaseerd op de Europese richtlijnen voor de bodemgebonden organismen, waaronder de bestrijdingsrichtlijn voor aardappelmoeiheid (AM). Er zijn enkele specifieke Nederlandse regelingen, waarvan de teelt van bloembollen in de zgn. aardappelteeltverbodsgebieden de bekendste is.

1.2 Samenvatting inspectie resultaten

In 2012 voerde de Bloembollenkeuringsdienst (BKD) 478 zendingsinspecties uit aan 932 importpartijen bloembollen. De importstroom van bloembollen vanuit derde landen naar Nederland is altijd al vrij beperkt, maar dit is een zeer sterke afname van bijna 70% ten opzichte van het aantal zendingsinspecties in 2011. Bij de importinspecties waren in 2012 geen vondsten.

In het kader van de afgifte van plantenpaspoorten keurde de BKD in 2012 bij xxxxx telers xxxxx partijen, waarbij voornamelijk vondsten van *Ditylenchus dipsaci* (stengelaaltje) werden gedaan.

Tijdens 7.332 zendingsinspecties werden 289.236 (deel)partijen aangeboden voor export, waarvan er conform de steekproef 85.184 werden gekeurd. De aantallen uitgevoerde inspecties zijn samengevat in tabel 6.1.

Van de exportpartijen werden er 493 (0,3 %) om fytosanitaire redenen afgekeurd (tabel 6.x). Schadelijke organismen, die bij export worden aangetroffen op bloembollen, hebben meestal geen quarantainestatus in de EU en worden daarom niet op naam gebracht. Van deze vondsten kunnen geen aantallen per organisme worden gegeven in dit rapport. Nederland ontving veertien notificaties uit China vanwege de vondst van een organisme, dat in de EU een quarantainestatus heeft, zie ook hoofdstuk 2.

Tabel 6.1

Samenvatting aantallen uitgevoerde inspecties 2012

Aantal uitgevoerde zendingsinspecties op het aantal partijen				
	Aantal inspecties	Aantal partijen	Vondsten	Organismen
<i>Zendingsinspecties import</i>	478	932	-	
<i>Zendingsinspecties export</i>	7.332	289.236 (totaal) 85.184 (geïnspecteerd)		
<i>Plantenpaspoort keuringen</i>				
Totaal				

In tabel 6.2 is een overzicht gegeven van de inspectieresultaten uitgevoerd in 2012

Tabel 6.2 Samenvatting inspectieresultaten (aantal besmette partijen) bloembollensector 2012

Aantal besmette partijen per organisme				
Organisme	Q-status	Import	Broeierij, Plantenpaspoort en export	NOI's
<i>Arabis mosaic virus</i>	IIAII ¹	-	x	9
<i>Strawberry Latent Ringspot Virus</i>		-	-	5
<i>Ditylenchus destructor</i>	IIAII	-	x	-
<i>Ditylenchus dipsaci</i>	IIAII	-	x	-
<i>Pratylenchus sp.</i>	-	-	-	-
<i>Radopholus similis</i>	IIAII	-	-	-
Totaal		x	x]	0

¹ *Arabis mosaic virus* heeft alleen een quarantainestatus in *Rubus* en *Fragariae*

1.3

Programma Fytobewaking Bloembollen

De NVWA inspecteert binnen het programma fytobewaking de Nederlandse bloembollenbedrijven op de aanwezigheid van bepaalde schadelijke organismen. Dit gebeurt omdat de NVWA zelf het risico aanzienlijk vindt of om de pest status te onderbouwen. Europese meldingsverplichtingen zijn in bloembollen niet aan de orde. In 2012 werden in dit kader **xxx bloembollenbedrijven** bezocht (tabel 6.3).

In tulp is onderzoek gedaan naar *Tobacco ringspot virus*. Er zijn dertig locaties geïnspecteerd.

In september 2012 is een survey in *Lilium* uitgevoerd in de Nederlandse teelt. Hierbij zijn door BKD inspecteurs dertig monsters van vijf lelieplanten genomen. Van deze (meng)monsters zijn de wortels door het NRC getoetst met toetsplantenonderzoek. Bij reactie op toetsplanten is door ELISA en/of PCR de identiteit bepaald.

In de dertig monsters zijn de volgende virusinfecties aangetoond:

1 x *Strawberry latent ringspot virus* (SLRSV; cv 'Mona Lisa')

3x *Plantago asiatica mosaic virus* (cv 'Swansea', 'Conca d'Or', 'Sorbonne')

2x *Tobacco rattle virus* (cv 'Petit Feux', 'Sorbonne')

Als aanvullend onderzoek zijn bij het monster met SLRSV de vijf planten ook nog individueel getoetst met ELISA. Hierbij bleken drie van de vijf planten geïnfected. Zowel bij toetsing aan wortels als aan de schubben werd het virus aangetoond, al waren de ELISA waarden voor de schubben iets lager dan bij de wortels.

Tabel 6.3 Programma fytobewaking 2012 in de bloembollen

Gewas	Schadelijk organisme	Aantal locaties
<i>Gladiolus</i>	<i>Tobacco ringspot virus</i> ; <i>Tomato ringspot virus</i>	xx
<i>Lilium</i>	<i>Plantago asiatic mosaic virus</i> ; <i>Strawberry Latent Ringspot Virus</i> ; <i>Tobacco ringspot virus</i> ; <i>Tomato ringspot virus</i>	30
<i>Tulipa</i>	<i>Tobacco ringspot virus</i>	30
	<i>Tomato ringspot virus</i>	30
<i>Afvalhopen/bezinkputten bloembollenverwerking</i>	<i>Plant parasitaire nematoden</i>	xx
Totaal		xx

1.4 Surveys

Surveys in *Gladiolus*, *Lilium* en *Tulipa*

Tabel 6.4 Resultaten surveys *Gladiolus*, *Lilium* en *Tulipa*

Gewas	Aantal monsters	<i>Arabis</i> mosaic virus	<i>Plantago asiatica</i> mosaic virus	<i>Tobacco</i> rattle virus	<i>Tobacco</i> ringspot virus	<i>Tomato</i> ringspot virus
<i>Gladiolus</i>	30	1	0	0	0	0
<i>Lilium</i>	30	0	3	2	0	0
<i>Tulipa</i>	30	1	0	0	0	0

Tabel 6.5 Resultaten bemonstering *Gladiolus*, *Lilium*, *Narcis* en *Tulipa*

Gewas	Aantal monsters	% Monsters met 0 uitslag
<i>Tulp</i>	656	83,3%
<i>Lelie</i>	602	81,1%
<i>Narcis</i>	55	76,4%
<i>Gladiolus</i>	50	84,0%

1.5 Import

De importstroom van bloembollen vanuit derde landen naar Nederland is beperkt. In 2012 heeft de BKD 478 zendinginspecties uitgevoerd aan 932 importpartijen. Bij deze importinspecties waren er geen vondsten. Het aantal zendinginspecties is in 2012 zeer sterk gedaald ten opzichte van de 1463 inspecties in 2011.

1.6 Organismen

Aardappelmoeheid (*Globodera rostochiensis* en *G. pallida*)

Bloembollentelers hebben vanuit Brussel nog steeds geen duidelijkheid over de voorwaarden die gelden voor AM vrije teelt en afzet. De strengere regels die gelden voor grondonderzoek en de verzwaarde maatregelen bij vondsten zijn voor bloembollentelers, die AM vrije grond van aardappeltelers willen huren, goed merkbaar. Er is schaarste aan AM vrije grond wat leidt tot hogere huurprijzen. Per 1 juli 2010 geldt de nieuwe AM-bestrijdingsrichtlijn.

De zg. 'discrepantie' tussen de AM-bestrijdingsrichtlijn (telen op AM-vrije en niet AM-vrije percelen) en de Fytorichtlijn (alleen afzet mogelijk van teelt op een AM-vrij perceel) heeft in 2012 opnieuw aandacht gevraagd van NVWA, BKD en het bedrijfsleven. Hierbij gaat het met name om teelt op niet AM-vrije percelen. In 2012 hebben BKD en NVWA afspraken gemaakt met de Engelse autoriteiten over partijen narcissen die met een plantenpaspoort worden verhandeld. De Engelse werkwijze sloot niet aan bij de Nederlandse invulling van het AM-beleid. Ook met andere landen zijn hierover contacten geweest. De NVWA zet zich er sterk voor in dat in Brussel heldere afspraken worden gemaakt over de status van AM voor bloembollen en andere gewassen waarvoor er de genoemde discrepantie bestaat. Naar verwachting komt er duidelijkheid in 2013.

2012 was het tweede volledige jaar waarin gewerkt is met de nieuwe Europese bestrijdingsrichtlijn. Onder de nieuwe richtlijn is de oppervlakte, die gemiddeld besmet wordt verklaard, verdubbeld. Het percentage vondsten bij bemonstering met 1.500 ml/ha in situaties met verhoogd risico ligt op een duidelijk hoger niveau. De nieuwe richtlijn zet druk op telers om preventieve maatregelen te nemen. Bloembollentelers huren vaak land van aardappeltelers en voelen zo direct de gevolgen van de verzwaarde regelgeving. Nadere informatie over vondsten van AM

bij de bemonstering voor een onderzoeksverklaring en de gevolgen die dit heeft, zijn beschreven in Hoofdstuk 5.

Stengelaaltje (*Ditylenchus dipsaci*)

De BKD inspecteert op de aanwezigheid van het stengelaaltje (*Ditylenchus dipsaci*) tijdens de kwaliteits- en plantenpaspoortkeuringen in het veld, tijdens exportkeuringen en in de broeierij van narcissen. Bij het aantreffen van deze nematode legt de NVWA een teeltverbod op voor het betreffende perceels- of kasgedeelte. Opvallend is de verschuiving in de verhouding van opgelegde teeltverboden. In 2012 is het aantal teeltverboden voor Narcis bijna gehalveerd ten opzicht van 2011, terwijl het aantal voor Tulp is verdubbeld in 2012. Het aantal vondsten in Narcis is eveneens gedaald van 35 naar 24 en in Tulp gestegen van 29 naar 57. Het aantal vondsten geeft het aantal partijen aan waarin *Ditylenchus dipsaci* is aangetroffen. Als besmette partijen naast elkaar op hetzelfde perceel geteeld worden, kan dit leiden tot één teeltverbod. Het aantal vondsten is daardoor groter dan het aantal teeltverboden.

Tabel 6.6

Overzicht van <i>Ditylenchus dipsaci</i>-vondsten en teeltverboden (2012)			
Gewas	Besmet areaal (ha)	Aantal teeltverboden	Aantal vondsten
Narcis	11,76	15	24
Tulp	40,07	46	57
<i>Galanthus</i>	0,03	1	1
<i>Hyacint</i>	0,18	3	5
<i>Ornithogalum</i>	0,05	1	1
Totaal	52,09	66	88

Meloidogyne chitwoodi en M. fallax

De weersomstandigheden waren in 2012 ongunstig voor de ontwikkeling van *Meloidogyne chitwoodi* en *M. fallax*. Het aantal vondsten ligt daarom op een lager niveau dan vorige jaren. In 2012 is er een vondst gedaan van *M. chitwoodi*, die gerelateerd was aan de bloembollenteelt. Het betrof een vondst van *M. chitwoodi* in een grondmonster, dat was genomen voor onderzoek naar *D. dipsaci*. Nadere informatie over *M. chitwoodi* en *M. fallax* zijn beschreven in hoofdstuk 5.

Arabis Mosaic virus en Strawberry latent ringspot virus

In de zomer van 2010 hebben China en Nederland een bilaterale overeenkomst getekend voor de export van Nederlandse lelie- en tulpenbollen. In deze overeenkomst stelt China ondermeer de eis dat te exporteren partijen vrij moeten zijn van Arabis mosaic virus (ArMV) en Strawberry latent ringspot virus (SLRSV). Beide virussen zijn gedurende de afgelopen jaren verscheidene malen genotificeerd. Om te voldoen aan de Chinese eisen toetst de BKD sinds 2007 op ArMV. Hierbij valt op dat het percentage geïnfecteerde partijen bij tulp rond de 15% blijft, terwijl bij lelie in de periode 2007-2010 het percentage is afgenomen van circa 40 naar 15%. Voorheen werd niet specifiek op SLRSV getoetst. Dit virus komt weinig voor in Nederland, maar is in 2012 vastgesteld in Lelie via het programma fytobewaking. Deze vondst leidde tot de noodzaak om ook op SLRSV te toetsen voor exportgaranties naar China. Tot dan toe was SLRSV niet aangetoond in Liliu, terwijl het virus wel aanwezig is in Nederland. Eind 2012 is exporttoetsing ingevoerd voor SLRSV, waarna bleek dat het toch om een algemene besmetting van ongeveer 5% van de exportpartijen ging. De resultaten van de ArMV en SLRSV export toetsing zijn samengevat in tabel xx

Tabel 6.3

titel tabel				
Titel?	Titel?	Titel?	Partijen	Partijen

			Totaal	Aangetoond	% Gezond
Teelt	ArMV	Elisa	1900	1677	88,3%
Export	ArMV	Elisa	304	236	77,6%
Export	ArMV	PCR	624	564	90,4%
subtotaal			928	800	86,2%
Export	SLRSV	Elisa	303	281	92,7%
Export	SLRSV	PCR	624	594	95,2%
subtotaal			927	875	94,4%
Totaal aantal bepalingen			3755	3352	89,3%

Plantago Asiatic Mosaic Virus (PIAMV)

Plantago Asiatic Mosaic Virus (PIAMV) is een kwaliteitsvirus dat voor de broeierij veel schade geeft in *Lilium*.

In 2012 heeft het bedrijfsleven het initiatief genomen om door middel van een integrale aanpak de besmettingen terug te dringen. Bij PIAMV lijkt deze aanpak lastiger dan gedacht, maar blijft noodzakelijk vanwege de grote schade. Het Verenigd Koninkrijk is gestart met een PRA voor dit virus.

1.7

Export en handel

In 2012 voerde de BKD 7.332 zendingsinspecties uit voor de export. Hierbij werden 289.236 (deel)partijen aangeboden, waarvan volgens steekproef per zending ongeveer 25% geïnspecteerd werd. Van deze 85.184 geïnspecteerde partijen of deelpartijen werden er 493 afgekeurd. In tabel 6.4 is een overzicht weergegeven van de afkeuringen bij exportinspecties. De meeste afkeuringen betrof de aanwezigheid van teveel grond. Het aantal afkeuringen neemt per jaar af, vooral door afname van vondsten van schadelijke organismen. Afkeuringen vanwege aanwezigheid van (teveel) grond fluctueren over de afgelopen vijf jaren, maar zijn in 2012 aanzienlijk lager dan in 2010 en 2011. Het aantal blijft zorgelijk omdat enkele belangrijke derde landen hier strenge eisen aan stellen.

Tabel 6.4

Overzicht van afkeuringen bij exportinspecties in de bloembollen

Reden afkeuring	2008	2009	2010	2011	2012
Schadelijk organisme, waarvan:	681	586	379	259	213
- <i>insect of mijt</i>	74	99	51	70	38
- <i>schimmel</i>	342	321	196	122	108
- <i>nematode</i>	192	111	69	41	42
- <i>bacterie</i>	46	39	44	15	23
- <i>virus</i>	2	4	2	0	0
- <i>onkruid</i>	25	12	17	11	2
Aanwezigheid (te veel) grond	842	196	396	338	235
Verboden product	24	3	1	1	3
Overige redenen (o.a administratief)	58	558	136	73	42
Totaal	1.605	1.343	912	671	493

Tijdstip: 28 mei 2013 van **14.00 tot 16.30 uur**

Plaats: Kantoort NVWA te Utrecht, Catharijnesingel in zaal 0.37 noordvleugel

Agenda:

1. Opening
2. Vaststellen agenda
3. Verslag en actiepunten klankbordgroep 19 03 2013 (bijlage)
4. Mededelingen
5. Internationaal
Ter bespreking. Internationale aangelegenheden
o.a.
-Taiwan PIAMV eisen
6. Virussen o.a. ArMV
ter bespreking
Vervolg op analyse van toetsgegevens. (bijlage)
7. AM
Ter bespreking
8. Pratylenchus casus ivm China
ter bespreking (bijlage)
9. Ditylenchus
ter bespreking
-PT vergoedingen (n.a.v. vorige KBG)
-overige zaken
10. Fytobewaking sieruien
11. Fytosignalering, concept hoofdstuk bloembollen en akkerbouw (bijlagen)
Ter info.
12. Gewasbescherming
Actuele zaken.
13. Client export
stand van zaken
14. Rondvraag
15. data volgende klankbordgroepoverleg Bloembollen
ter vaststelling:
Donderdag 26 september   tijd en plaats?
Donderdag 21 november   tijd en plaats?
Donderdag 21 januari   tijd en plaats?
16. Sluiting

Verslag klankbordgroep bloembollen

19 maart 2013

Plaats: Kantoor NVWA te Utrecht, Catharijnesingel in zaal 0.37 noordvleugel

Aanwezig:

BKD: [REDACTED]

KAVB: [REDACTED]

Anthos: [REDACTED]

NVWA: [REDACTED],

Afwezig met bericht: [REDACTED], [REDACTED]

Verslag:

1. Opening

[REDACTED] heet de vergadering welkom en blikt terug op een geslaagd 90-jarig jubileum van de BKD. Daarnaast een korte bespiegeling over de recente vogelgriep uitbraken.

2. Vaststellen agenda

M. chitwoodi bespreken actuele zaken wordt toegevoegd tussen agendapunt 7 en 8.

3. Verslag en actiepunten klankbordgroep 20 11 2012

punt 4: bezoek China is op uitvoerend niveau, dit was niet duidelijk in het verslag

punt 5:

-Taiwan: nog geen reactie, geen nieuws.

-India: nog niet duidelijk of Indiase delegatie naar NL komt, mogelijk 3^e week april.

-Japan: bezoek van Japan 11 april.

punt 6: PIAMV. Bij de vorige Klankbordgroepvergadering van 22 jan 2013 is een uitgebreid overzicht gegeven van de PIAMV problematiek, dit is slechts summier beschreven in het verslag. Als archief functie is het wenselijk om toch het uitgebreide verslag toe te voegen aan het verslag.

Sinds 2007 is er gewerkt aan dit virus in lelie. De ontwikkeling sindsdien is ook met PAV gedeeld. Er is enige verbetering waar te nemen (minder positieven, en minder ernstig besmet). Er wordt in 2013 ook uitgebreid getoetst, en dit zal met inbreng van de regiegroep ook uitvoerig geanalyseerd worden. Een harde nul-tolerantie zal voor een aantal bedrijven problemen opleveren. Omdat er nog geen landen zijn die een nul-tolerantie eisen, is dit dossier op een veel rustigere manier opgepakt. Anthos geeft aan wat de commerciële impact is van dit virus. Het is niet precies bekend wat de schade is. Het maakt uit of een partij maar enigszins besmet is, of dat een besmetting meer dan 3 %, waardoor in de broeierij veel meer uitval kan optreden. Het VK heeft het initiatief genomen om een PRA op te stellen, maar dit kan zeker nog een jaar duren eer die af is. Een follow-up van het Pest Report is aan de lidstaten gestuurd. Hierin staat dat PIAMV "aanwezig" is in lelie. Niet "wide-spread".

Punt 8: Verpakkingshout:

EU verplichting import inspecties verpakkingshout. Gaat in vanaf 1 april voor 2 jaar.

Onlangs bijeenkomst geweest voor importeurs, waarbij sommigen voor het eerst met NVWA te maken krijgen.

Client applicaties zijn aangemeld, in samenwerking met douane zijn risicoprofielen opgesteld. Het moet blijken waar de zendingen het meeste gaan binnenkomen: Delfzijl of Rotterdam.

NVWA verwacht veel van de actie.

Naar aanleiding van actielijst:

TVX: Wordt beschouwd als kwaliteitsorganisme, hoeft niet in Brussel gemeld. Voor Japan geldt vooral: zijn er symptomen? Alleen symptomen zijn belangrijk voor Japan.

4. Mededelingen

geen

5. Internationaal.

Overzicht internationale dossiers m.b.t. bloembollen.

Rusland

Mogelijk invoerverbod voor pootgoed is uitgesteld tot 1 juni 2013. Het is nog niet duidelijk wat er precies gaat gebeuren. Mogelijk moet er informatie komen over pest free production areas. Ook is nog onduidelijk of invoerverbod zou gaan gelden voor de bloembollen. In ieder geval zal het ook gelden voor boomkwekerijproducten met kluit. Maandag 25 /3 is er extra overleg met de aardappelsector.

Plantkeur en Rusland

De Russen hebben NL een compliment gegeven over de aanpak.

VS

Er komt 2^e week april bilateraal overleg met VS. [REDACTED] bereidt dit voor.

Peru

Peru heeft nieuwe Q-lijst gepubliceerd. [REDACTED] is hiermee bezig.

6. Ditylenchus

D. dipsaci, er is nu een schade vergoedingsregeling vanuit Productschap. Nu PT wordt opgeheven is de vraag wat mogelijkheden zijn om schade te beperken. De vraag in dit gremium is:

-zijn er soepeler maatregelen mogelijk?

BKD en KAVB gaan nadenken over mogelijkheden.

Analyse ArMV en SLRSV

Peter geeft presentatie van de data tot nu toe, deze data is ook in de regiegroep Lelie gepresenteerd.

Naar aanleiding van de gegevens volgt een gesprek hierover:

-is de plantgoed toets betrouwbaar genoeg? (nu lijkt het van niet)

-wat gebeurt er met de besmette bedrijven

-worden partijen opnieuw getoetst

-hoe gaan we om met deze gegevens en de lage besmettingen

-is er een gesprek mogelijk met China over een tolerantie

-zijn er cultivars die altijd 0 scoren of zijn er regio's waar altijd 0-score is? Dan misschien op die basis partijen vrijstelling geven? BKD kan deze gegevens (regio's, cultivars) in kaart brengen.

7. AM.

Laatste stand van zaken: cie heeft voorstel gedaan, hier wordt geen onderscheid gemaakt tussen Eur/non eur soorten.

Sector zou willen;

-werken volgens Am richtlijn, teelt mogelijk, handel: geen 2-stromen beleid.

AM narcissen VK: het is onbekend of er meer getoetst wordt. Wordt verder als casus voorgesteld voor het overleg met PAV.

7a. Sectorconsultatie M.chitwoodi 28 feb

De NVWA heeft een sectorconsultatie georganiseerd over M. chiwoodi/fallax (grondgebonden gewassen). Korte terugblik: consultatie werd goed ervaren, door de sectoren werd ingezet op nu houden zoals het nu gaat, maar wel vooruit denken omdat regelgeving aangescherpt zou kunnen worden. Van verschillende

sectoren kwam de suggestie om bedrijven daarop nu alvast voor te bereiden en systemen op te zetten. Verslag van de sectorconsultatie volgt later ( ).

Algemene opmerkingen: telers zijn onvoldoende geïnformeerd, het zou goed zijn om bijvoorbeeld een nieuwsbrief te maken.

8. Client export

De stand van zaken wordt gedeeld. Alle organisaties spreken hun zorgen uit over de voortgang. Er zijn vooral technische problemen op te lossen. Eisen en dekkingen bijna klaar.

9. Kennis delen borgen / NVWA

Onderwerp werd toegelicht door ( ).

Naar aanleiding van de huidige structuur van Kerngroepen en Klankbordgroepen is een analyse gemaakt:

Er is een kerngroep bloembollen, hier worden parctische zaken aangaande aansturing besproken, meer technisch van aard. In de Klankbord worden actuele zaken gedeeld met Sector, BKD en NVWA.

De keuringsdiensten zijn ogen en oren buiten. Hoe delen we de kennis voldoende, ook buiten de aandachtsgebieden.

Er wordt een Kerngroep Fytosanitair opgericht. (over alle sectoren heen)

Doel:

- Kennis delen / innovatie / bespreken fyto-sanitaire zaken over sectoren heen.
- informatie en kennis delen met keurmeesters.

( ) is initiatiefnemer van de kerngroep Fytosanitair en houdt ook deze groep op de hoogte van de ontwikkelingen.

10. Rondvraag

KAVB: -Rapportage over spoelen van tulpen is gereed (PPO/NRC). Wordt rondgemaild.

-Vraag of M.chitwoodi verslag ook gedeeld kan worden met de KBG leden. (Ja)

11. Data volgende klankbordgroepoverleg Bloembollen voor 2013

Dinsdag 28 mei	14.00 - 16.30 uur Utrecht zaal 0.37 noordvleugel
Donderdag 26 september	tijd en plaats nog vast te stellen
Donderdag 21 november	tijd en plaats nog vast te stellen

12. Sluiting.

Actiepuntenlijst 22-01-2013

volgnr.	Datum verg	Wie	Wat	Af voor:	Opmerking
6	22-1-13	( ) / ( )	Pratylenchus en TVX casus-project voorbereiden	Zsm, in ieder geval voor 28-5-2013	
9	19-3-2013	( )	Uitgebreide PIAMV verslag toevoegen aan verslag 22-1 en 19-3	28-5-2013	
10	19-3-2013	( )	TVX aan Japan melden		
11	19-3-2013	( ) / ( ) / ( )	Extra bijeenkomst Pratylenchus organiseren	zsm	
12	19-3-2013	( ) / ( )	AM aanpak NL agenderen voor overleg NVWA/PAV	zsm	

13	19-3-2013		AM, splitsen percelen: Standpunt zsm duidelijk. In overleg met	zsm	
14	19-3-2013	/	Ditylenchus. Maken voorstel over mogelijkheden om schade te beperken	28-5-2013	Agenderen KBG 28-5
15	19-3-2013		ArMV data: aanvullende analyse uitvoeren op regio, cultivars, partijen, etc	28-5-2013	
16	19-3-2013		Navragen bij hoe privacy geregeld is bij besmette/niet besmette velden ivm M.chitwoodi problematiek	28-5-2013	
17	19-3-2013		Sectorconsultatie M.chitwoodi, vragen om conceptverslag rond te sturen aan deelnemers consultatie	zsm	

Verslag Kerngroep Bloembollen

10 januari 2013

9.00 – 11.00 NVWA Wageningen, Coloradozaal

Aanwezig: [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted], [redacted]

[redacted] (vz), [redacted], [redacted]

Afwezig: [redacted] (TU), [redacted] (BuRO).

1. Opening & vaststelling agenda

[redacted]: Belgisch materiaal naar Japan. Bij punt 7 behandelen.

2. Mededelingen

Geen mededelingen.

3. Verslag en actiepunten kerngroep overleg dd 13 11 2012

Actiepunten zijn besproken.

4.

1. AM.

BKD en sector hebben behoefte aan duidelijkheid over beleid NVWA over AM (fytorichtlijn vs Am bestrijdingsrichtlijn. **Actie:** [redacted] vraagt [redacted] / [redacted].

2. Aanvullen uitvoeringsprotocol China voor lelie

1. Toetsen bij lelie bij export.

2. Toetsen op SLRSV naast ArMV.

Agendapunt komt volgende Kerngroep uitgebreider aan de orde.

Actie: [redacted] maakt aanvulling als agendastuk voor volgende keer.

3. Klasse 'Alleen bestemd voor eindgebruik in Europa'

1. Verzoek [redacted] om in kerngroep te melden. Gaat om relatie met plantenpaspoort

2. BKD heeft in 2012 de klasse 'afgekeurd' gewijzigd in 'Alleen bestemd voor eindgebruik in Europa'.

3. Klasse van toepassing als partij niet voldoet aan laagste kwaliteitsnorm.

4. Klasse en normen niet gewijzigd, alleen is vervoerbewijs vervallen en hiervoor in de plaats vermelding op leveringsnota door teler, met toezicht door BKD

5. Klasse geldt **niet** bij aantreffen quarantaineaantasting. Hiervoor gelden de maatregelen die eerder in kerngroep zijn goedgekeurd.

5. ArMV en SLRSV toetsing lelies Zie aantekeningen Karin voor verslag

Ter bespreking:

1. Stand van zaken

In geaccordeerde BKD mail ([redacted] aan NVWA 04-01-2013) gaan partijen weg tot maandag 21-01-2013 los van of SLRSV toets uitslag bekend is. [redacted] interpreteert dit anders dan [redacted]. Kan de ingevoerde uitslag bij de BKD gebruikt worden voor het certificeren? Het kan wel op een lijst gezet worden en aan de inspecteurs ter beschikking gesteld worden. Er kunnen dan dagelijks partijen uitvallen vóór 21 januari, maar de mail bevestigde iets anders. [redacted]; voor de NVWA is het vanzelfsprekend dat een besmette partij niet geëxporteerd wordt, en niet alleen

over het grijze gebied in de overgangsfase. [ ] is teleurgesteld in de verwoording van de interpretatie.

Besluit: de uitslag wordt gebruikt voor certificeren zodra dat die er is.

Actie: [ ] mail aan BKD en Anthos dat bij bekende uitslag deze meegenomen wordt in het (al dan niet) certificeren voor China.

Actie: ([ ]) bespreken hoe dit in de toekomst af te handelen? N.a.v. overgangstermijn certificeren van niet-getoetste partijen lelie SLRSV naar China. O.a. escalatiemodel opstellen.

2. Bevoegdheden BKD

Betreft goedkeuring door NRC van bevoegdheid van toetsen door het lab van de BKD. [ ] legt uit dat het een voorlopige bevoegdheid is op een nog niet gevalideerde toets op SLRSV. Er zijn aanvullende vragen gesteld over de borging. [ ] stuurt een antwoord, waarna goedkeuring gegeven kan worden.

3. Details toetsing en bespreking huidige werkwijze

Zie punt 5.1 en 5.2: hoe verhouden de ELISA toets en de PCR toets zich? Praktisch is het nu zo dat alleen de PCR uitgevoerd kan worden omdat anders opnieuw bemonsterd zou hebben moeten worden. In de validatie richting 2014 zal wellicht meegenomen worden hoe de PCR zich verhoudt t.o.v. de ELISA. [ ] gaat er nu vanuit dat de betrouwbaarheid hetzelfde is, maar dat zal blijken bij de beoordeling.

6. Client export

Ter bespreking: Stand van zaken implementatie

Concept-nota categorieën en knelpunten heeft erin geresulteerd dat [ ] en [ ] samen met [ ] en [ ] de dekkingentabel binnen een paar weken af zullen maken. [ ] zegt dat het testen nog steeds stil ligt vanwege technische problemen aan NVWA kant (regie [ ]). De problemen worden sinds augustus 2012 mondjesmaat opgelost. Wordt 11-01-2013 besproken in het Client Export – divisie L&N overleg.

7. Ter bespreking: Internationaal, ontwikkelingen etc

7.1 [ ] : Belgisch materiaal naar Japan en USA (zie landeneis): vraag van de sector om de werkwijze zoals die is verwoord in protocollen, waardoor veel extra werk plaatsvindt, om die te vereenvoudigen. Betreft de logistiek rondom het spoelen, en de certificering in België. Voor de USA staat dit in het werkplan. BKD heeft in het wekelijkse overleg met Anthos gemeldt dat [ ] dit moet vragen aan de NVWA. [ ] zegt dat het protocol in België met [ ] met de Belgen is afgesproken.

Actie: [ ] stuurt documentatie van deze casus op naar [ ].

7.2 Overdevest vraagt naar de stand van zaken inzake nieuw af te geven permits door Israel: voor het seizoen 2013 is het afwachten wat Israel gaat doen.

7.3 Overdevest meldt dat de discussie over het product Zantedeschia naar Israel weer oplaait. De export loopt vast.

7.4 [ ] zegt dat er is geen reactie vanuit Zuid-Afrika m.b.t. de gevraagde toets (t.o.v. gevraagde inspectie). PAV heeft ZA wel op prioriteitenlijst gezet.

8. Rondvraag / Wvttk

8.1 [redacted] vraagt aan BKD naar de stand van zaken m.b.t. de grondbemonstering i.v.m. de aardappelteeltverbodsgebieden. Dit is belegd bij [redacted]. Discussie is ook van belang ivm het opheffen van Productschap Akkerbouw. KAVB heeft BKD gevraagd op welke manier een gebied in stand kan blijven.

8.2 [redacted] PSI Canada notificaties worden doorgeven aan vrijdagoverlegdeelnemers.

8.3 [redacted] agendavoorstel evaluatie stengelaaltje 2012 (**actie** [redacted]).

8.4 [redacted]: Wob-verzoek stengelaaltje [redacted]. Aan JZ zal meegedeeld worden dat de BKD ook hierover vragen heeft ontvangen.

8.5 [redacted]: KAVB heeft bij PAV een overleg aangevraagd voor 21-01-2013 ivm de implementatie in de praktijk als het over gewijzigde aanpak van virusonderzoek gaat. Namens de BKD zal [redacted] aanwezig zijn, namens de NVWA [redacted] en [redacted]. [redacted] geeft aan dat zij het onwenselijk vindt dat niet heel de sector aanwezig is bij dit soort gesprekken. [redacted] legt uit dat er een nuance wordt aangebracht: als het gaat over marktoegang, dat is handel, dan is de gesprekspartner van PAV Anthos. Maar het belang (de gevolgen) gaat vaak ook over de implementatie, en daarvoor is de KAVB de gesprekspartner als de teelt er ook bij betrokken is. Voor deze onderwerpen zijn teelt (KAVB) en handel (Anthos) niet strikt te scheiden.

8.6 [redacted]: netwerkstoringen NVWA; hier zijn volgens [redacted] draaiboeken voor en papieren noodversies. [redacted] heeft de storing van deze week gemeld bij [redacted]. [redacted] kan dat direkt naar de buitendienst doorzetten.

9. Sluiting

Karin sluit de vergadering om 11.15.

Besluiten:

nr	Datum kern-groep en agendapunt	Wat		opmerkingen
3	10-01-13 5.1	Uitslag SLSRV toets gebruiken voor certificering naar China als deze bekend is, ook vóór 21-01-13		

Actiepunten:

nr	Datum kern-groep en agendapunt	Wat	Wie	Datum gereed	opmerkingen
1	13-11-12 2.a	10EE plakcertificaten layout	[redacted]	loopt	Stavaza?
2	13-11-12 3.5	Landeneis Korea check herkomst Frankrijk en andere (derde) landen	[redacted]	07-03-13	[redacted]
3	13-11-12 4.a	Voorstel gedragsverbetering opvolgen specifieke exportprogramma's	[redacted]	07-03-13	Agenderen KGBB
4	13-11-12 4.d	Duidelijkheid middels A4-tje over AM-beleid NVWA	[redacted]	07-03-13	[redacted]
5	13-11-12 4.f	Escalatiemodel voor opnemen van vondsten in Fytobewaking (n.a.v. TRV in lerie 2012)	[redacted]	07-03-13	Agenderen KerngroepBB
6	13-11-12 05	Overleg met sector en Zuid-Afrika over	[redacted]	22-01-	Agenderen

		importeis "tested" ipv "inspected"		13	KBG BB
7	13-11-12 06	Communicatie met sector extra bijschrijvingen van importered 3e land op M20 op verzoek van bv TR en NO		22-01-13	
8	10-01-13 06	Conceptnota Client Export archiveren en dekkingenlijst afmaken		07-03-13	
9	13-11-12 10	Uitwerken voorstel risico-gebaseerde importinspectie bloembollen		07-03-13	
10	13-11-12 11	BKD betrekken in opstellen teksten Fytosignalering 2012		07-03-13	/
11	10-01-13 5.1	Email aan BKD en Anthos dat ook vóór 21-01-13 uitslag SLRSV meegenomen wordt voor exportcertificering lelie China		22-01-13	
12	10-01-13 5.1	Voorstel escalatiemodel handelswijze overgangstermijnen na invoer extra toets		07-03-13	
13	10-01-13 7.1	Opsturen documentatie Belgische bollen naar Japan en USA		07-03-13	
14	10-01-13 8.3	Concept evaluatie Stengelaaltje 2012		07-03-13	Agenderen KerngroepBB

Tijdstip: 22 januari 2013 van **14.00 tot 16.30 uur**

Plaats: Kantoor NVWA te Utrecht, Catharijnesingel in zaal 0.37 noordvleugel

Agenda:

1. Opening
2. Vaststellen agenda
3. Verslag en actiepunten klankbordgroep 20 11 2012 bijlage
4. Mededelingen
5. Internationaal
Ter bespreking. Internationale aangelegenheden. Bijlage
6. Virus problematiek
Ter bespreking
  1. ArMV
  2. SLRSV
  3. PLAMVHet afgelopen jaar heeft de virusproblematiek in lerie de boventoon gevoerd.
Delen stand van zaken en bespreken aanpak voor de toekomst.
7. Aankondiging Sectorconsultatie M.chitwoodi 28 feb bijlage
Ter uitnodiging!
8. Overige organismen
9. Client export
Ter informatie. stand van zaken
10. Gewasbescherming
bespreking lopende zaken, toelichting
11. Rondvraag
12. data volgende klankbordgroepoverleg Bloembollen voor 2013

Dinsdag 19 maart 14.00 – 16.30 uur Utrecht, vergaderzaal 0.37 zuidvleugel
Dinsdag 28 mei 14.00 - 16.30 uur Utrecht, vergaderzaal 0.42 noordvleugel
ter vaststelling:
Donderdag 26 september 14.00 – 16.30 uur Wageningen, vergaderzaal volgt.
Donderdag 21 november 14-16.30 uur Wageningen, vergaderzaal volgt.
13. Sluiting

Tijdstip: 20 november 2012 van **14.00 tot 16.30 uur**

Plaats: Kantoor NVWA te Utrecht, Catharijnesingel in zaal 0.44 zuidvleugel

Agenda:

1. Opening
2. Vaststellen agenda
3. ter bespreking: Verslag en actiepunten klankbordgroep 01 10 2012 bijlage
4. Mededelingen
5. Internationaal
-ter bespreking: internationale aangelegenheden.
-terugkoppeling bezoek Chinese delegatie Bijlage
6. ter bespreking: ArMV
-Stand van zaken export toetsing en vervolg
7. ter bespreking: SLRSV
-toetsing op SLRSV nav vondst, Notificaties en afspraken met China
8. ter bespreking: Pest report PIAMV bijlage
9. overige organismen
10. Gewasbescherming
Project Inspectieraad "Bewijs van goede dienst", toelichting
http://www.inspectieloket.nl/vernieuwing_toezicht/programma_dienstverlening/bewijs_van_goede_dienst/

Overige zaken gewasbescherming
11. Rondvraag
12. data volgende klankbordgroepoverleg Bloembollen voor 2012 en 2013

Dinsdag 22 januari 14.00 – 16.30 uur Utrecht, vergaderzaal 0.37
Dinsdag 19 maart 14.00 – 16.30 uur Utrecht, vergaderzaal 0.37
Dinsdag 28 mei 14.00 - 16.30 uur Utrecht, vergaderzaal volgt
(Donderdag 26 september 14.00 – 16.30 uur Wageningen, vergaderzaal volgt.)
(Donderdag 21 november 14-16.30 uur Wageningen, vergaderzaal volgt.)
13. Sluiting

Verslag Klankbordgroep Bloembollen

Tijdstip: 20 november 2012 van **14.00 tot 16.30 uur**

Plaats: Kantoor NVWA te Utrecht, Catharijnesingel in zaal 0.44 zuidvleugel

Aanwezig:

BKD: [redacted], [redacted]

KAVB: [redacted], [redacted]

Anthos: [redacted]

NVWA [redacted] [redacted] (Vz laatste deel), [redacted] (verslag), [redacted] (vz eerste deel)

1. Opening

Opening door [redacted] om 14:30. Er zijn geen afmeldingen. [redacted] sluit later aan.

2. Vaststellen agenda

KAVB: ArMV China, overleg begin dec. bij Ministerie, bespreken bij agendapunt.

BKD: Survey bloembollen 2012, bespreken tussen 5 en 6,
Client Export bespreken tussen 9 en 10.

3. Verslag en actiepunten klankbordgroep 01 10 2012

Verslag van 1-10 is ruwe versie, en is kort besproken. Afgesproken is dat volgende verslag bondiger moet.

4. Mededelingen

Er zijn geen mededelingen.

5. Internationaal

-ter bespreking: internationale aangelegenheden.

-Replacements Japan: de werkwijze wordt kort toegelicht. Begeleidende brief mag door Keuringsdiensten geschreven worden. Informatie is aan de sectororganisaties doorgegeven.

-Wijzigingen regelgeving Taiwan: via de EU is gerageerd op het voorstel voor wijzigingen in regelgeving Taiwan. De ambassade is gevraagd deze zaak in de gaten te houden. Er is al informeel contact geweest van NL met Taiwan.

-Vietnam: Anthos vraagt of er nieuws is hierover? Geen informatie bekend.

-Colombia: PRA Gladiol. De informatie is nog niet ontvangen. [redacted] vraagt na bij [redacted]

-Reisverslag Japan is beschikbaar. [redacted] gaat na of hoofdlijnen uit deze verslagen gedeeld kunnen worden.

-terugkoppeling bezoek Chinese delegatie

Samenvatting van bezoek Chinese delegatie 24-26 oktober (door [redacted]) is bijgevoegd. Officiële verslag is niet openbaar. Ook SLRSV is aan de orde geweest.

Juli 2013 zal China komen auditten op o.a. lelie. Tulp zal later aan de orde komen.

6. ter bespreking: ArMV leliebollen China

-Stand van zaken export toetsing en vervolg

7. ter bespreking: SLRSV

-toetsing op SLRSV nav vondst, Notificaties en afspraken met China

Punt 6 en 7 zijn samen besproken, waarbij, vanwege korte tijd met name de nieuwe ontwikkelingen omtrent SLRSV aan de orde kwamen.

Inleiding: Tijdens het bezoek van Chinese delegatie was de exacte uitslag van monitoring monster nog niet bekend. SLRSV is tijdens het bezoek aan de orde geweest, zie ook punt 5 hierboven.

In monitoring in NL teelt is SLRSV nu vastgesteld in Ielie. Voorheen kon garantie naar China gegeven worden op basis van "niet aangetoond in Ielie".

Er is geen aanleiding om de huidige peststatus te wijzigen.

Tot oktober 2012 heeft China 9 notificaties over SLRSV gestuurd.

Gezien deze nieuwe ontwikkelingen ziet NVWA snelle invoer van SLRSV toetsing als enige optie om aan de eisen van China te kunnen blijven voldoen. Doel van overleg vandaag is dit te bespreken.

In de bespreking van deze problematiek komen een aantal zaken aan de orde:

o.a.

- om hoeveel positieve monsters gaat het
- zijn de notificaties getraceerd
- kan het Chinaprotocol opengebroken worden
- hoe snel is er toetsing mogelijk
- op 2 virussen toetsen, dubbele kosten? Beide virussen kunnen vanuit 1 monster getoetst.
- let op zelfde weerstand-effect als bij invoeren exporttoets ArMV

Gezien de noodzaak tot snelle besluitvorming, niet volledig ter beschikking van alle feiten en gegevens en de beperkte tijd ter vergadering wordt besloten tot een vervolgoverleg met alle feiten op tafel.

■■■■■ maakt samen met ■■■■■ een overzicht van alle feiten, dit dient als input voor het vervolgoverleg.

Het vervolgoverleg met dezelfde deelnemers over SLRSV toetsing 29 november bij BKD. Doel: besluit over invoering toets op basis van alle informatie.

8. Pest report PIAMV

VK is bezig met een PRA. Vorig KBG Bloembollen is aangekaard dat NL mee zou kunnen doen met het opstellen van de PRA. Er is vanuit NVWA al info aan VK gestuurd.

In de regiegroep PIAMV (KAVB, Anthos, BKD) is besproken of info die de regiegroep verzamelt gedeeld kan worden met VK. De regiegroep heeft besloten dat terughoudend wordt omgegaan met info delen, en bekijkt dit per casus. Vanuit NVWA maakt NRC een risicoanalyse.

De update Pest status zal in de week van 26 nov naar CIE gestuurd worden.

De Klankbordgroepleden zullen informatie delen zodat alle leden op de hoogte zijn van de actuele stand van zaken ten aanzien van dit virus.

9. Overige organismen

Geen specifieke zaken besproken

10. Gewasbescherming

Project Inspectieraad "Bewijs van goede dienst", toelichting ■■■■■

http://www.inspectieloket.nl/vernieuwing_toezicht/programma_dienstverlening/bewijs_van_goede_dienst/

Wegens tijdgebrek agendapunt niet behandeld, wordt volgende Klankbord Bloembollen geagendeerd.

11. Rondvraag

KAVB: op 4 dec is er overleg over ArMV met PAV/NVWA/BKD/Anthos. Komt de plantgoed toets hier ook aan de orde? Dit overleg is de afronding van het gesprek in mei en zal gaan over technische zaken omtrent toetsmethodieken ivm exporttoets. De plantgoedtoets staat hier niet ter discussie. KAVB zal contact opnemen met PAV.

12. data volgende klankbordgroepoverleg Bloembollen voor 2012 en 2013

Dinsdag 22 januari 14.00 – 16.30 uur Utrecht, vergaderzaal 0.37

Dinsdag 19 maart 14.00 – 16.30 uur Utrecht, vergaderzaal 0.37

Dinsdag 28 mei 14.00 - 16.30 uur Utrecht, vergaderzaal volgt

(Donderdag 26 september 14.00 – 16.30 uur Wageningen, vergaderzaal volgt.)

(Donderdag 21 november 14-16.30 uur Wageningen, vergaderzaal volgt.)

13. Sluiting om 17.00.

Actiepuntenlijst

volgnr.	Datum verg	Wie	Wat	Af voor:	Opmerking
1	20-11-12	█	PRA Gladiool Colombia navragen bij █	22-1-2013	
2	20-11-12	█	Met PAv bespreken of info uit reisverslagen gedeeld mogen worden	22-1-2013	
3	20-11-12	█ ls	Overzicht maken van feiten SLRSV.	26-11-2012	
4	20-11-12	KBG leden	Informatie delen PLAMV	doorlopend	
5	1-10-2012	█	Surveyinfo delen met KBG leden	doorlopend	

klankbordgroep bloembollen

CONCEPT VERSLAG Klankbordgroep Bloembollen.

Tijdstip: 01 oktober 2012 van **14.00 tot 16.30 uur**

Plaats: Kantoor NVWA te Wageningen in de **Michiganzaal**

Aanwezig:

BKD: [redacted]

KAVB: [redacted]

NVWA: [redacted], [redacted] verslag), [redacted]

Afmelding: Anthos: [redacted] (NVWA, uitvoering)

Actiepunten: zie

Nr.	Pnt	Wat	Wie	Af voor:	Opmerking
1	3	Voortgangsverslag BB sector middelegebruik rondsturen	[redacted]		
2	3	Informatieuitwisseling NVWA KAVB via nieuwsbrieven aan leden	[redacted] / [redacted]		voortdurend
3	6a	Overleg plannen AM, terugkoppeling PFC.	[redacted]		
4	6a	Discussie AM Tarragrond voeren, regio's in kaart brengen	[redacted] / [redacted]		
5	6b	Updaten PvA PLAMV en opsturen naar NVWA	[redacted]		
6	7	ArMV monsternamen en protocol aanpassen	[redacted] / [redacted]		
7	8	Kort overzicht stengelaaltje	[redacted] / [redacted]		
8	8	Onderbouwing geen terugwerkende kracht besmetverklaring	[redacted]		Via [redacted]
9	9	PRA's in het juiste kader plaatsen	[redacted]		Via [redacted]
10	10	Protocol Client-Export agenderen	[redacted] / [redacted]		01-10-2012
~~11~~	~~11~~	~~Info NVWA aan BKD/KAVB surveys~~	[redacted]	~~12-07-12~~	~~Uitgevoerd.~~
12	4	Uitkomsten surveys lelie, dahlia, spoelgrond	[redacted]	20-11-12	
13	7	Kortsluiten met [redacted] en [redacted] van passage AM gekoppeld aan opmerking [redacted] op zeer korte termijn ivm deadline eind okt.	[redacted]	20-11-12	
14	7	Tarragrond discussie	[redacted]	20-11-12	
15	10	Grondeis melden aan Anthos	[redacted]	20-11-12	
16	12	[redacted] vragen om sector te laten afstemmen over strategie GBm / Formaline	[redacted]	20-11-12	

1. Opening

Agenda:

1. Opening

De voorzitter opent om 14:08 de vergadering, en heeft afmeldingen ontvangen van [redacted] r en [redacted]

2. Vaststellen agenda

3. ter bespreking: Verslag en actiepunten klankbordgroep 02 07 2012

Punt 9. Er is wel een PRA voor het eigen Nederlandse grondgebied, er worden geen PRA's opgesteld voor derde landen.

Punt 11. Gevraagd wordt wat de uitkomst van de surveys in lelie, dahlia en spoelgrond zijn. De uitkomsten zullen, zodra deze beschikbaar zijn, met de KBG gedeeld worden.

4. Mededelingen

█ meldt dat de survey spoelgrond nog uitgevoerd moet worden. BKD doet de bemonstering, de analyse gebeurt door het NRC (NVWA). Uit de survey Dahlia bleek voorlopig dat er een positieve uitslag is op een specifiek, nieuw, viroïde. █ stelt voor om hiervoor een quick-scan uit te zetten. Onbekend nog is of dit viroïde schadelijk is. Als dit zo blijkt te zijn, dienen andere lidstaten geïnformeerd te worden. Vooralsnog gaat het alleen nog over wetenschappelijke informatieverzameling. Het is nog te vroeg te zeggen of NVWA er iets mee moet. De resultaten zullen afgewacht worden.

M.b.t. de Lelie-survey: het doel van de survey is: vaststellen peststatus, en aan de hand van de bevindingen kan deze eventueel gewijzigd worden.

5. Internationaal █

-ter bespreking: internationale aangelegenheden.

Nieuwe conceptregelgeving Taiwan. Geeft beroering in de sector. Ivm behandeling met nematicide en miticide (acaricide) en voor ca 6 bollensoorten nultolerantie (veld of toets) op virus. Concept-wijziging, via WTO gemeld met reactietermijnen van landen. NVWA heeft gesprek gehad met Anthos en BKD. Nederland reageert via de EU-CIE, m.n. over beschikbaarheid nematiciden en miticiden. Anderzijds aansturen op protocol, maar Taiwan is daar geen voorstander van (vragen █, waarvoor ruimte is voor toleranties, want geen technisch argument om niet aan nultolerantie te voldoen. Argument: geeft het schade? Ook intern? Dan ook op q-lijst te zetten. Gaat waarschijnlijk om alium en prei, ondanks dat het geen / weinig schade geeft in broeierij van bollen.

█ als sector lijn ivm blootstelling en duurzaamheid om vlak voor export ivm contact van afnemers. Dit graag in de brief opnemen. ivm gezondheidsaspecten tijdens behandeling en door afnemers bij planten/verwerken.

Behandeling door Iran is ook geweigerd. █: technisch argument om dat niet te doen. Maar NL ook reden om middelen niet toe te laten ivm duurzaamheid en gezondheidsaspect. █: Taiwan gaf informeel aan dit nader te bestuderen. Maar virus-vraagstuk blijft.

Taiwan geeft ruimte voor NPPO voor afweging veld-inspectie of exporttoets.

█: ook m.b.t. AM e.d.? █: als je goed systeem hebt, en kan garanderen, dan geen nematodenbehandeling nodig. Niet voldoen aan eis, maar wel alternatief programma? Wellicht wordt dit een langdurig traject met Taiwan om tot een soort overeenkomst te komen.

KAVB wil graag geïnformeerd worden, en betrokken worden bij reacties, beïnvloeding.

Japan: bollen wat technische zaken (deadline aanleveren nieuwe variëteiten), lilies België (nav monitoring België op lelie, sinds laatste 10 jaar), Weer even formaliseren. Gladiolen field trial (is enige gewas waarbij in Japan nog toets nodig is). █ licht verder toe ivm opgestuurde partij, en anderzijds verschil joint-inspectie in NL met veldtoets daar.

(nieuw): voorstel excursie in Japan voor keuringsdiensten om feeling te krijgen met manier van werken in Japan. Japan wordt ook voor 90 jaar bestaan BKD in 2013 uitgenodigd.

-PIAMV

EU:

Vanuit VK verzoek voor update in NL nav klachten broeiers in VK met schade tijdens broeierij, PIAMV. Gebruikelijk is die info te verstrekken (juiste mores) en meewerken aan de PRA. █ goed voor regiegroep Lelie, welke info je dan zou leveren. █: op basis van surveys (2010) al dan niet genuanceerd te brengen, en meewerken aan de PRA. Minimaal aan VK melden dat het voorkomt. █: verzoek met regiegroep dit te bespreken van het belang ervan voor teelt, handel, kd's. Eerstvolgende is 13 nov., maar dat is wellicht te laat want verzoek is van juli. █ geeft aan dat e.e.a. besproken is en dat █ e.e.a. aan PAV terugkoppelt. █: aarzelingen omdat veel zaken onbekend zijn, onduidelijkheden. █: alternatief is tegen VK zeggen dat zij PRA opstellen, en dat in NL deze widespread is. █ stelt voor goed af te stemmen met de sector, en aan PFC aan te geven wat samen overeengekomen is. De analyses lopen op dit moment. █ dient welke boodschap meegegeven te worden, als █ niet tot 13 nov wil wachten. █ nu alleen verzoek van VK.

Aarzeling ivm mogelijk te stellen eisen door andere landen. Voorstel NVWA om samen te werken aan PRA van VK, maar in klankbord bespreken. Als NPPO moet NL verplicht het VK informeren. Meewerken aan PRA en welke informatie, meeschrijven over te nemen maatregelen e.d. dit in overleg met klankbord doen.

■: in regiegroep bespreken ivm verschil VK alleen of voor EU breed.

- kan ■ daar op wachten? Als ■ zegt niet te kunnen wachten, dan opschalen via mail e.d. (regiegroep PIAMV eerder bijeenroepen, email e.d.

NVWA zal intern bespreken wie naar de regiegroep komt.

Engelse telers klagen over de kwaliteit van de lelies. Monsters daar geven aan dat het om PIAMV gaat. ■: toen het in NL speelde, was er veel onduidelijk en viel veel onder noemer "PIAMV", zoals gebreksziekten e.d.

Marjan: dat is reden te meer om samen te werken.

6. ter bespreking: China en ArMV

-Stand van zaken export toetsing – geen stukken. Het bezwaar van Anthos is kort besproken. Eén brief als juridische reactie op het bezwaarschrift (bezwaar niet ontvankelijk verklaard). De 2e is brief inhoudelijke uitleg m.b.t. de aangedragen punten in het bezwaar van Anthos op de exporttoetsing ArMV.

7. ter bespreking: AM, naar aanleiding van extra KBG AM.

■: vorige week maandag is dit besproken met boomkwekerij en bloembollen. ■: nav verslag PFC citaat brede regulering. ■: is verbaasd dat discussie overnieuw gedaan lijkt te worden. ■: goed om standpunt NL te bepalen: anticiperen op AM bestrijdingsrichtlijn (de Engelse lijn, die aantal andere landen ook hanteren). Er is geen tijd meer om te wachten. Het mooiste zou zijn dat het in Brussel opgelost zou worden, maar het plantseizoen begint weer. Discussie moet niet opnieuw gevoerd worden. Ivm wat VK wel kan, maar NL niet. Actie: ■ met ■ en ■ die passage kort te sluiten gekoppeld aan opmerking ■ op zeer korte termijn ivm deadline eind okt.

■: actiepunt taragrond wel besproken, maar niet afgerond. Blijft staan.

8. overige organismen

■: verpakkingshout, import China. Fytosanitair NVWA is er erg druk mee. NL wordt hierin ontwikkeld. Nav 2 besmette lijnen van behandelaars, die nu standaard opnieuw worden behandeld. Opschalen naar aantal andere merktekens. Dit wel zowel voor NL als de EU een politiek gevoelig dossier. Complex gezien mogelijke reacties vanuit CH. Wel stappen maken, zonder dat schade ontstaat aan andere sectoren zoals bloembollen (ArMV) en boomkwekerij (Acer). Bericht naar KD's ivm maatregel bij elke importinspectie waarbij houten emballage, koppeling gemaakt. Verpakkingshout uit Portugal met pinewoodnematode speelt ook. Ook in Landbouwrapad besproken omdat in meerdere landen het verpakkingshout opsteekt. NL bevestigt wat andere lidstaten al langer roepen.

9. ter bespreking: actuele stand van zaken PSI programma

■ (Anthos). ■ hoe loopt dit nu? ■ praat ons bij:

Exportinspecties, Canada, afkeuringen. Wekelijks ioverleg ivm afkeuringen. M.b.t. USA redelijk unifor.m. CSIA – Toronto rapporteert echter wel grond, waardoor programma wel onderspanning wordt gezet. ■: in begeleiding NVWA – BKD loopt dit goed, maar de ■ "contactpersoon USA ambassade en contact NVWA en verantwoordelijk voor PSI programma in NL. OIC. dient wat stabielier ingevuld te worden. CA gefocused op grond. USA op insecten. Elk land toch wel hun specialiteiten. NVWA hecht aan waarde van dit PSI programma. Overleg met inspecteur BKD met die van het PSI verloopt ook goed.

10. ter bespreking: Grondeisen

■ nav Rusland verhaal en dahlia's. discussie of norm te zwaar is. Grondeis is nu gelijk aan die van pootgoed voor export keuring. ■: dahlia's nemen in gewicht af tijdens de bewaring. ■ niet van toepassing. 10-15 gram zou meer passen dan 5 gram per kg product. Door meer bewerking kan het wel, maar meer bewerking, en meer risico op beschadiging. Voorheen visuele norm gehanteerd, en waren er geen afkeuringen. De normen waren vrij vaag geformuleerd bij vrij-van / grond-vrij / praktisch vrij. Wat geïmplementeerd is, is strenger dan ooit bedoeld. ■; vasthouden aan grondeis. Dahlia, knolbegonia, gloxinia. en indrogen. Discussie met Anthos. ■: speelt al langer. Wel stappen in maken. De grondeis blijft nu onveranderd. Anthos melden via de mail. Actie. ■

11. Client export/ Ketenregister

Ter bespreking: Stand van zaken

■: NVWA en BKD zijn druk met vulling (vertaling eisen en normen). Er is discussie over aantal zaken die de voortgang doen stagneren. Deze items worden uitgevoerd zoals we het nu doen, en voor een aantal wordt instemming MT Fytosanitair gevraagd. ■ vult aan dat de situatie vergelijkbaar is met zaaizaden, en op eenzelfde manier zullen knopen worden doorgehakt. Een termijn voor de tijdelijke oplossingen wordt opgesteld. Het testen van CE en het bouwen KR loopt, de praktische problemen zijn besproken met het team CE van NVWA, o.a. over het juist aanvliegen van het testen. Afgesproken om elkaar dagelijks te informeren (BKD – CE NVWA). BKD concludeert wel dat bij afwerken van het testprogramma dat dit nog half jaar duurt om 18 landen te checken. Systeem heeft aantal technische mankementen waaraan gewerkt wordt. Inhoudelijk testen zal ook aantal maanden duren.

Af fromen conceptnota delen met KAVB. Overblijvende knelpunten delen met de klankbordgroep. M.n. als het over mogelijke aanscherping ./ verzwaring zou gaan.

■ delen zorg beschikbare kwantiteit aan zijde NVWA: ook voor consumptief eindmateriaal. ■: keuzes vulcapaciteit (vullen en testen) komen in de stuurgroep Client.

12. ter bespreking: naleving gewasbescherming

■: vanuit gewasbescherming zijn een aantal programma's opgezet: er is aandacht voor formaldehyde in dompelbaden (zie email ■ aan ■). Indien relevant zullen resultaten besproken worden. M.n. formaline. Op Ielie was er vorig seizoen gedurende het seizoen de vrijstelling. ■ vraagt of er een communicatie traject volgt. ■ geeft aan dat er bezwaar- en beroep procedures lopen. Dit jaar is vrijstelling tijdig ontvangen.

Actie: ■ schakelt met ■ om sector te laten afstemmen over gevolgde strategie.

13. WVTTK en Rondvraag:

■, ■ (PIAMV) VK gaat door, 13 nov aan orde stellen kan te laat zijn (regiegroep PIAMV). We kunnen VK niet laten stoppen. ■ gaat informeel melden dat virus gevonden wordt en dat de wens er wel is om met PRA mee te werken. ■ neemt contact op met ■
■ is de nieuwe CFO bij PAV (EL&I). Gaat voortvarend kennismaken met het fytosanitaire werkveld.

14. Vaststellen data volgende klankbordgroepoverleg Bloembollen voor 2012

Voorlopig geplande data:

Dinsdag 20 november van 14.00 – 16.30 uur Utrecht, Boardroom 44

Dinsdag 22 januari van 14.00 – 16.30 uur Utrecht, vergaderzaal volgt

Dinsdag 19 maart van 14.00 – 16.30 uur Utrecht, vergaderzaal volgt

Dinsdag 28 mei van 14.00 - 16.30 uur Utrecht, vergaderzaal volgt

Dinsdag 3 september van 14.00 – 16.30 uur Utrecht, vergaderzaal volgt. Wordt eind september ivm vakanties

Er zullen parkeerplaatsen gereserveerd worden voor gasten die met de auto komen.

15. Sluiting

De voorzitter dankt een ieder voor zijn of haar inbreng, en sluit de vergadering om 16:00

Bloembollen Keuringsdienst	
Bloembollen Keuringsdienst	
Bloembollen Keuringsdienst	
NVWA TU – Fytosanitair	(mka)
NVWA TU – Fytosanitair	
NVWA TU – Fytosanitair	
NVWA Team Internationaal	
NVWA TO – Fytosanitair	(mka)
NVWA TO – Fytosanitair	
NVWA NRC	
NVWA BuRO	

Aantekeningen Kerngroep Bloembollen

Donderdag 16 mei 2013

09.00 – 12.00 NVWA Wageningen (Colorado zaal)

1. Opening & vaststelling agenda

■ zit de vergadering voor ivm ziekte ■. ■ is op BTSF cursus in Italie. Landeneis Taiwan toegevoegd.

Afgifte replacements opvoeren als vast agendapunt (zie aanbeveling auditverslag). ■ zegt toe per kwartaal een overzicht op te stellen.

2. Mededelingen

Geen.

3. Verslag en actiepunten kerngroep overleg dd 2013 03 07 (bijlage 1).

4d. ■ heeft geen reactie van ■. Wordt snel opgepakt. Actiepunt.

5.2 brief RF geen apart actiepunt nodig. Dit loopt. ■ stelt de brieven op.

5.5 Japan accepteert oude stempels op voorraad klikpotten. Wel tijdig informeren en meenemen in bilateraal najaarsoverleg (vorm en aanwezigheid logo). Tot nader order wordt van oude en nieuwe logo gebruik gemaakt. Doel is zonder logo te kunnen gaan werken.

6. notitie overzicht. Dat overzicht is er al. Notitie dient geagendeerd te worden.

Actiepunten

1 afgewerkt

3 gedragsverbetering is permanent aandachtspunt. Betreft replacements. Afgewerkt dus.

4. mail ■ is klacht. Is iets anders dan AM-beleid. Zie agendapunt. Actiepunt kan eraf.

5. blijft staan

6. ZA heeft niet gereageerd. Met sector (ANthos) besproken. Is geen punt meer. Kan tzt via een permit.

7. in landeneis opnemen TR en NO. Of staat dit in basiswerkwijze afgifte model 20. geldt als er groeiplaatseisen van toepassing zijn bij reexport. Nieuw actiepunt

8. zie agendapunt 10

9. ■ vraagt na bij ■.

10. is gebeurd. Af.
12. blijft staan.
13. Zie mail [REDACTED]. Kan er hier af.
15. infopakket gebeurd. Protocol moet nog. Daar komt nog een voorstel van. Actiepunt aanpassen. Verantwoordelijk: [REDACTED].
16. wordt gedaan. Kan er hier af.
17. blijft staan. Er moet een notitie geschreven worden.
18. chitwoodii gebieden ipv AM. Nog geen reactie van [REDACTED]. Urgent! [REDACTED] vraagt [REDACTED].
19. af
20. af. Is besproken met bedrijf. Bedrijf heroverweegt het.
21. af. Zie CE
22. hoort bij [REDACTED]. Blijft openstaan.
23. geagendeerd.
24. geagendeerd.
25. [REDACTED]: lastig wetgeving RF te interpreteren (verschil met EU over plants). [REDACTED] ligt toe. Is grondeis ook van toepassing? Ja, geen uitzonderingen. Planten met kluit mogen verstuurd worden, als groeimedium getoetst en uit gebied vrij van. Is met RF besproken eerder, maat wetgeving is niet aangepast. Laten rusten tot het weer opspeelt. V naar GV?
Frankiniella eis is andere discussie; RF: vrij van, en vertrouwen in NL dat we er goed systeem voor hebben. NL houdt aan: praktisch vrij. Er komen nu geen NoI's, en het gros wordt gewoon gespoeld. Af.
26. wat wil de nvwa ontvangen? Draaitabel of ruwe data oid. Jaarlijkse rapportage, wat moet daarin? Is in kader van Fytosignalering (kengetallen).

4. Organisme gerelateerd:

a. Stengelaaltje: protocol en updaten informatiepakket. Zie agendapunt 8b.

[REDACTED] geeft toelichting. Bkd werkt met aangepaste tekst van informatiepakket. [REDACTED] vanuit NVWA heeft ernaar gekeken – geen opmerkingen. [REDACTED] pleit ervoor dat aanpassingen jaarlijkse actualisatie op zich neemt van het pakket. Opvoeren op agenda van 14 november voor aftikken in februari. Actiepunt. Inhoudelijk goed. [REDACTED] merkt op mbt inudatie: wie controleert lengte van 10 of 12 weken inudatie. Er staan meer dingen in die verbetering behoeven. Deze en andere suggesties worden met update meegenomen en in protocol.

bewaking zit in monsternamen dmv voor vrijgave perceel. Het gaat om het eindresultaat, maar er is ook de wekeneis. Met grondontsmetting wordt de gebruikte concentratie ook niet gecontroleerd.

b. Virussen, stand van zaken

peter: KBG zijn vragen gesteld nav uitslagen ArMV en SLRSV. Worden komend KBG teruggekoppeld door de BKD.

c. Pratylenchus ivm bezoek China en voorbeeld casus Lilium.

[REDACTED]: bkd staat daar voor aan de lat namens de NVWA. BKD neemt initiatief voor notitie die in KBG wordt ingebracht. Feitennotitie. Zal zorgen voor discussie met CN. CN moet ook reageren over non-european species.

d. Teelt van Lelies op AM besmet terrein (bijlage 3). Zie agendapunt 8q.

- mail [REDACTED]: is klacht ingediend bij NVWA. Wordt intern opgepakt. Aantal vragen.

[REDACTED]: casus is idd een probleemgeval. Hangt samen met splitsen, maar apart geval. Bkd heeft niet gesplitst, maar NVWA heeft die wel toegestaan. Is één van de uithonderingen.

In mail staan onwaarheden in dan wel onduidelijkheden dan wel verkeerde suggesties. Maar bespreken is zeer op zijn plaats. Teelt kan, is EU regelgeving. Op FC staat dan dat het niet AM vrij is.

Casus dient bij KGBB geagenderen als casus klaar is en goed uitgewerkt. Hoor en wederhoor is nodig, dus [REDACTED] en/of [REDACTED] bij bespreking uitnodigen. Casus: teler wilde splitsen, BKD reageert dat dit niet mag; is naar NVWA gegaan, waar bij wijze van uitzondering toestemming is gegeven om te splitsen.

Actie: aparte afspraak met [REDACTED] (BKD) en NVWA en casus bespreken. Casus speelt al van 18/10/12!

Met [REDACTED] en ([REDACTED] [REDACTED])

5. Internationaal

- Eisen Taiwan

Stavaza: noodmaatregelen PIAMV in lelie nav grote zorgen na constatering schade in door NL geleverde partijen. PRA uitgevoerd en geconcludeerd dat het groot risico is. Wetgeving is nog niet gepubliceerd, maar besluit is al genomen. Maatregel is meteen van kracht. Er is geen duidelijke

instructie door NL aan export te geven ivm formulering door Taiwan in emailaankondiging. Er zijn gesprekken geweest met Taiwan, BKD en met Anthos. Anthos heeft met PAV overlegt, en op eigen risico van de sector wordt dit nog niet ingeregeld en gaan bollen nog weg op oude werkwijze met risico op afkeuringen en verlies credit. Er gaan nog een brief naar Taiwan vanuit PAV. Eis is 0% omdat het een Q is. Lastig is om uit te leggen dat 0,5% voldoende is – maar onderbouwing is lastig. Kan insructie in landeneis al wel besproken worden?

De info bladtestlabuitslag is beschikbaar voor een deel van de partijen. Voor oogst 2013 wordt dit wel een verplichte toets voor alle partijen. Nu is voor deel een veldtoetsuitslag beschikbaar. Op technisch niveau zijn contacten met Taiwan en China goed, dus wat Taiwan eist, kan ook voor CN gaan gelden (inschatting [REDACTED]).

Landeneis:

Inspecteren tijdens de teelt: inspectie (visuele waarneming of bladtoets). Er gaat niets weg op visueel 0 want dat wordt niet vastgelegd. Vastleggen in landeneis is 1, hoe je het inregeld is 2. bladtoets is het beste.

Layout in AD: duidelijk aangeven.

(...) alleen voor NL lelies. Het is niet bekend dat het in Frankrijk voorkomt, dus het geldt niet voor Franse bollen nog. (.....heeft plaatsgevonden). Onder 1^e tekstveld.

[REDACTED] past aan en stuurt rond zodat klaarstaat als van kracht.

- Rusland stavaza. Geen invoerverbod nog afgekondigd. CIE is in gesprek met RF. NL informeert de CIE met de juiste gegevens voor zover mogelijk.

Waarmerken voor RF wordt alleen door de gekwalificeerde keurmeesters gedaan.

Er zijn problemen met de nieuwe stempels (initialen oud en nieuw). 16/5 wordt wellicht in Den Haag besluit genomen: errata of nieuwe lijst (met extra keurmeesters). Bij BKD speelt dat ook. Onbekend of er zendingen vaststaan (bloembollen).

Verzoek aan BKD om bij tekort aan gekwalificeerde keurmeesters, dit door BKD te melden aan PAV.

- Import n.a.v. FVO missie: controles op bijschrijvingen, meticulous checks

[REDACTED]: [REDACTED] in audit geconstateerd bij import onjuiste werkwijze. Bkd wil nader geïnformeerd worden. Vraag: ondersteuning / training op deze 2 punten. Is met name KCB en Naktuinbouw. Bloembollen bij import geen AD noodzaak – voor basisvorming en informatievoorziening. Opleiding en ondersteuning: actie voor TO, verantwoordelijke: [REDACTED]. Verzoek ligt er al een jaar, maar nodig voor fytotrainingen in juni. [REDACTED] stuurt email met de vraagstelling. Met verzoek bijdrage te leveren aan opleidingsdag.

- Overige zaken internationaal

India op bezoek: bkd bedankt voor flexibiliteit. 1-4 mei. Erg leuk bezoek. Expertgroep met erg vol wensenlijstje en doorlopende programmawijzigingen. Veel inhoudelijke besprekingen D dips tulipa. Eindbespreking goed afgesloten. Niet voor kritiek, maar is er voldoende vertrouwen op systeem NL, wel met aanvullende info voor advies aan hun bazen, dat MB / warmwater uit wetgeving kan worden gehaald hopelijk. Veel vragen over ongeregistreerde telers., fraude en handhaving. Er wroden veel bollen geteeld, maar niet allemaal origine NL.

Casus klacht fraude teler naar [REDACTED] en [REDACTED] sturen [REDACTED] en [REDACTED]).

Koffiepauze.

6 Procedure bij specifieke landeneisen waar niet direct aan voldaan kan worden.

Hoe gaan we hier mee om en zijn er alternatieven. Eis is bijv inspectie op specifiek organisme gedurende groeiseizoen, terwijl dit niet specifiek wordt bekeken. (Alternatief kan dan zijn bijv: organisme komt niet voor in NL)

Casus n.a.v. landeneis Israel: eis vrij van bv virus, maar toets niet beschikbaar. Hoe gaan we hiermee om? Raakt aan algemene discussie over garantiestelling.

Aanvulling BKD: Eisen derde landen mbt virustoets. Op dit moment vragen Peru en Israel als eis dat partijen voor export zijn getoetst op virussen (o.a Ornithogalum, Oxalis en Zantedeschia). Noch BKD, noch NVWA, beschikken over gevalideerde toetsen, of over toetsen

die validatiewaardig zijn. Gevolg is dat deze gewassen niet naar deze landen kunnen worden geëxporteerd. Hoe deze impasse te doorbreken?

■: labtoets over wat in veld is aangetroffen / terwijl niet altijd wordt gekeurd / of er is geen virustoets of deze is niet gevalideerd. NVWA heeft ingestemd dat voor aantal kleine gewassen waarbij bkd niet over geval toets, deze wel kan toetsen onder voorwaarde dat alle beschikbare gegevens worden uitgewisseld en geborgd. Zodat nvwa vertrouwen heeft in de werkwijze bkd. Formele kant: dit moet worden vastgelegd in formele brief van nvwa aan directie bkd (■ aan ■). Voor elk specifiek geval achtergrond e.d.

Maar procedureafspraken standaardiseren. Actie ■ wat kan wel en niet, welke wijzigingen en wat bespreken met welk land, en wat per geval doen.

Soms kan niet aan permit eis worden voldaan, gaat al in afstemming tussen bedrijf – bkd – nvwa. Sommige programma's kunnen niet draaien (b.v. zantedeschia naar Colombia; is markttoegang is anthos naar PAV). Dat traject loopt ook.

7 China Protocol

Implementatie China protocol per gewas: ter bespreking (bijlage 4?).

Actie loopt. Wordt samen gedaan met ■, ■, ■ ?

Tulp is eerst .

Agenderen voor 11 juli.

Importartikelen richting China? Actie ■ vragen aan ■? Onduidelijkheid in landeneis! ■ sluit dit kort met ■

Email ■ In China onduidelijke schade in leliebroeierij. Reactie vergadering: PIAMV.

8 Instructies, nieuw en gewijzigd, ter bespreking en goedkeuring (bijlagen 5 t/m 21)
(letters t/m n zijn hetzelfde als uit agenda en verslag vorige overleg)

b. KE-AZ-101 Stengelaaltje in bloembolgewassen versie 010.

Is iets anders dan informatiepakket stengelaaltje! Is urgent. ■ stuurt per direkt naar ■ voor akkoord.

d. EI-AL-102 versie 11 Bestellen en beheren exportcertificaten en stickers.

Akkoord.

e. EI-AL-202 versie 005 Uitvoeren exportinspecties. Versie 008.

Opmerking op pagina 4 (punt 31). Wat wordt hiermee bedoeld? Kennisgevingsformulier droge bollen. Akkoord.

f. EI-AL-203 versie 002 Waarmerken exportcertificaten aan de balie (SLRSV toevoegen). akkoord

i. EI-BZ-201 versie 005 Controle warmwaterbehandeling tbv export (kleine stickers). Akkoord.

l. EI-BZ-204 versie 009 PSI bloembollen USA en Canada

is wat scherper gezet. Opmerking ■ over blz 3 afhandeling plantuittjes en –sjalotten; is niet volgens afspraken (gefaxt inspectiebiljet moet origineel zijn alleen). [Of fax]schrappen. Akkoord.

m. EI-BZ-207 versie 004 Bonus Malus bloembollen bij export.

Vervangen door, nav audit: EI-BZ-207 versie 005 Bepalen BonusMalus trede en versturen tussentijdse informatie. Verduidelijking wat op kantoor gebeurd en wat elders. Inhoudelijk geen aanpassingen, procedure niet veranderd. Keuzemomenten duidelijker opgeschreven. Akkoord.

n. EI-BZ-209 versie 006 Controleren documenten en identiteit (SLRSV toevoegen) akkoord. Zie email ■ aan hans 28 maart. ■ reageren goed voor goede publicatie.

p. KA-AL-237 versie 001 Uitgifte en archivering exportdocumenten. Wel fyto taken, maar niet onder goedkeuring nvwa. Ter kennisgeving.

q. KE-AM-203 versie 001 Splitsen partijen op AM

nieuw voorstel vanuit BKD. Toelichting: ■ heeft om voorstel gevraagd als bkd zou willen splitsen. Aanhouden en aan ■ en ■ voorleggen voor bespreking. ■ heeft in 2012 met toorop gesproken; er is geen tijd meer om dit verder nog te bespreken. ■ in dit overleg geen

besluit, maar urgent voorleggen aan [ ] en [ ] Na toelichting [ ] splitsen kan niet. [ ] neemt op met [ ], want handelswijze en beleid nvwa is ontoelaatbaar. Er zijn 2 jaar uitzonderingen geweest, terwijl partijen zijn afgekeurd en claims dreigen. [ ] er is vooroverleg geweest, en het is goed om [ ] en [ ] dit voorstel van de bkd te bespreken. SPOED.

r. EI-AL-103 versie 006 Controle im- en exportcertificaten
aangevuld nav audit. KO: kwaliteitsoverleg. Akkoord.

s. EI-AL-104 versie 001 Verwerken noodprocedure KR.
KR = ketenregister. Nav audit. akkoord

t. EI-BZ-208 versie 002 Afgifte Inspectiebiljet.
Nav audit. Aanvulling. Akkoord.

u. II-AL-101 versie 012 Importinspecties
nav audit. Aanvulling. Akkoord.

v. II-BZ-202 versie 002 Inspecteren zendingen bij import
nav audit. Akkoord.

w. **KE-AZ-211** versie 001 Uitvoeren controle afbroei partij stengelaal tulp
nieuw. Uitwerking één van de op te leggen maatregelen, en hoe toezicht hierop te houden. Onder beheerste omstandigheden kunnen besmette bollen worden opgezet om te broeien, en na broei vindt dan de fytosanitaire afvoer plaats (verbranding). Is grondvrij. Is uit de keten. Niet verder vermeerdering. Akkoord.

x. **KE-AZ-409** versie 001 Controle afbroei stengelaal partijen tulp.
Nieuw. Akkoord.

y. **II-BZ-204** versie 001 Uitvoeren importinspecties retourzendingen. Check naam document!!!
Nieuw. Akkoord.

NB een aantal nieuwe documenten die nog niet onder aansturingsrelatie van de NVWA vallen. Ze zijn al door de BKD intern gepubliceerd. Svp naast beoordeling ook opnemen in tabel op plein NVWA-KD. Gaat om de volgende documenten:

- a. II-BZ-204. Uitvoeren importinspecties retourzendingen
- b. KE-AZ-211. Uitvoeren controle afbroei partij stengelaal tulp. Gaat om uitvoering controle van maatregel die door NVWA is goedgekeurd.
- c. KE-AZ-049. Controle afbroei stengelaal partijen tulp. Formulier dat bij KE-AZ-211 hoort.

9 Lijst contactpersonen BKD-NVWA update door BKD en NVWA (Bijlage 22).
Juiste aangepaste rondsturen.

10 CLIENT Export – stand van zaken implementatie bij sector, BKD, NVWA

10.a Geldigheid inspectieresultaat vertalen ivm verversen waarborgen (geldigheid varieert van 2 weken (RF), 4 weken (standaard) tot 1 jaar (ingevroren lelies). Testversie is 4 weken.

10.b Producten die op cultivar niveau nog geen Edibulb-nr hebben i.v.m. export 'Hybride gewassen'.
Beleidsmatige uitspraak nodig over 10a en 10b.

10a: dit moet gewoon ingeregeld worden in Client, al is het lastig. L&N wil dit, dus dit moet. [ ] stuurt geijtenbeek een mail.

10b. het moet, dus ook inregelen. Mail naar [ ]

[ ]: overleg anthos – bkd – nvwa: KR draaien en koppeling CE. Vervolgstappen worden uitgewerkt mbt KR, dit draait op pilot bedrijven. Behalve met koppeling CE. Andere bedrijven hebben belangstelling. Anthos en kavb positief. Deze stap eerst, en dan de stap met CE.

Technische hobbels CE door NVWA aangepakt. Deze week eerste FC uitgedraait, ook met barcode.

[ ] zegt dat verwarrend is omdat nieuwe FC communicatie omvat dat er géén barcode op staat.

[ ], na interne communicatie, heeft hierin toegestemd. Maar [ ] en Team Internationaal weet hier niets van.... [ ] wil graag een voorbeeld zien. [ ] legt uit dat barcode niet het FC nummer is. Geldt voor bloembollen en vaste planten. Voor proces KR is deze barcode essentieel. Dit moet dan wel gecommuniceerd worden met derde landen.

Stavaza vulling bloembollen. Bkd wil starten met functioneel testen, dus wanneer is het klaar?

Wanneer is vulling klaar. Is er gecontroleerd? Zijn wijzigingen verwerkt?

Randomcheck bij BB is nodig. Starten met Zuid-Korea. Lijst is bekend met [ ] en [ ]. [ ] koppelt de zwakke schakels in het vullen terug naar het MT van L&N.

11 Wijziging klasse ALG en I per teeltseizoen 2013-2014. (Bijlage 23).

[ ]: inhoudelijk geen wijziging, alleen de naam. Ivm onduidelijkheid tussen de klassen. Normen veranderen ook niet. Betekend wel dat 3^e landen erover geïnformeerd moeten worden (ALG wordt I). met landen als IL en JP moet landeneisen ook worden aangepast.

[ ] neemt dit mee naar team internationaal. [ ] stuurt laatste versie naar [ ]
[ ] past landeneisen aan.

Bkd past hun instructies aan. Website, instructies, uitvoeringsrichtlijnen.

Andere overeenkomsten nog die moeten worden aangepast? Uitingen website uitingen, protocollen, workplan PSI ([ ] [ ]), NZ (staat in wetgeving), Korea, IL.

Agendapunt voor 11 juli:

Voor die tijd:

- hebben we alles in beeld.
- Inventarisatie inzicht alles waar het impact heeft
- Tekst bkd om communicatie af te stemmen met nvwa (internationaal en intern).

[ ] kijkt naar het workplan. Stem af met [ ]. [ ] stemt met [ ] af, cc [ ] [ ] [ ].
Alles wat vanaf 1 juli 2014 verhandeld gaat worden.

12 Audit BKD door NVWA – verslag [ ] [ ] (Bijlage 24).

Geagendeerd samen met [ ] en [ ].

Meest recente versie is van 14 mei.

[ ] en [ ] hebben 16 mei met [ ] gesproken.

Ter kennisgeving. E.e.a. zit in aansturingsrelatie.

Als verslag is afgesteld, agenderen op agenda KGBB ivm actiepunten NVWA en actiepunten

13 Rondvraag / Wvttk

[ ]: sinds nieuwe AM beleid: dit moet zéér snel met [ ] en [ ] worden opgepakt. [ ] doet dat.

[ ]: fytobewaking 2013: wat is programma 2013? **Agenderen voor KBG!**

En de specificaties om juiste adressen uit te zoeken. [ ] zet dit op de mail.

[ ] FC vraag: PCNU is officieel onderdeel van het nummer, en komt ook op de bijlage (reactie

[ ]). Heeft te maken met de digitale traceerbaarheid en echtheidskenmerk van het FC

(drukkerijtechnisch aspect). Opnemen in instructie afgifte certificaten (actie [ ]).

14 Sluiting. [ ] dankt iedereen en sluit de vergadering om 11.50.

Ter informatie:

Volgende **Kern**groep bijeenkomsten Bloembollen

donderdag 16 mei 2013, 9.00-12.30, Wageningen, zaal Colorado.

nieuw voorstel datums:

donderdag 11 juli 2013, 9.00-12.00, Wageningen, zaal volgt

donderdag 12 september 2013, 9.00-12.00, Wageningen, zaal volgt

donderdag 14 november 2013, 9.00-12.00, Wageningen, zaal volgt

donderdag 16 januari 2014, 9.00-12.00, Wageningen, zaal volgt

Ter informatie:

Voorlopige data **Klankbord**groep Bloembollen 2013:

Dinsdag 28 mei van 14.00 - 16.30 uur Utrecht, vergaderzaal 0.37 noord

Dinsdag 24 september van 14.00 – 16.30 uur plaats en vergaderzaal volgt.

Dinsdag 26 november van 14.00 – 16.30 uur plaats en vergaderzaal volgt